

Analiza stanja sporta na području Općine Križ

Očić, Josip

Graduate thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic of Međimurje in Čakovec / Međimursko veleučilište u Čakovcu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:110:682801>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-27**

Repository / Repozitorij:

[Polytechnic of Međimurje in Čakovec Repository -
Polytechnic of Međimurje Undergraduate and
Graduate Theses Repository](#)

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI DIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

Josip Očić, 0313022394

Analiza stanja sporta na području Općine Križ

Diplomski rad

Čakovec, srpanj 2024.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU
STRUČNI DIPLOMSKI STUDIJ MENADŽMENT TURIZMA I SPORTA

Josip Očić, 0313022394

Analiza stanja sporta na području Općine Križ

Analysis of the state of sports in the Križ municipality

Diplomski rad

Mentor:
dr. sc. Tomislav Hublin, v. pred.

Čakovec, srpanj 2024.

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU

PRIJAVA TEME I OBRANE ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG RADA

Stručni prijediplomski studij:

Računarstvo Održivi razvoj Menadžment turizma i sporta

Stručni diplomski studij Menadžment turizma i sporta:

Pristupnik: Josip Očić, JMBAG: 0313022394
(ime i prezime)

Kolegij: Upravljanje sportskim sadržajima
(na kojem se piše rad)

Mentor: Tomislav Hublin, v. pred.
(ime i prezime, zvanje)

Naslov rada: Analiza stanja sporta na području Općine Križ

Naslov rada na engleskom jeziku: Analysis of the state of sports in the Križ municipality

Članovi povjerenstva: 1. Ivana Bujan, prof. struč. stud., predsjednik
(ime i prezime, zvanje)
2. Andrijana Kos Kavran, prof. struč. stud., član
(ime i prezime, zvanje)
3. Tomislav Hublin, v. pred., mentor
(ime i prezime, zvanje)
4. Ivan Hegeduš, v. pred., zamjenski član
(ime i prezime, zvanje)

Broj zadatka: 2023-MTS-D-2

Kratki opis zadatka: Cilj ovog rada je utvrditi generalno stanje sporta u Općini Križ koja se nalazi na području
Zagrebačke županije. U radu se analizira stanje sportske infrastrukture koje obuhvaća sportske objekte na otvorenom
i zatvorenom prostoru, stanje stručnog kadra koje se odnosi na status sportskih trenera i drugog sportskog kadra u
općini, financiranje sporta u općini te stanje natjecateljskog, školskog i rekreativnog sporta. Uz analizu
generalnog stanja utvrdit će se i stavovi relevantnih aktera o navedenim područjima, problemima
i mogućnostima u sportu općine.

Datum: 4.7.2024.

Potpis mentora:

Sažetak

Analiza sporta na nekom području mora ponajprije krenuti od analize samog tog područja. Tako se i u ovom radu prvo opisuje Općina Križ sa svojim geografskim položajem, stanovništvom i kratkim povijesnim pregledom. Nakon toga slijedi detaljan pregled financiranja sporta u Općini Križ od strane same Općine, financiranja sportskih udruga te ulaganja u sport. Slijedi popis sportske infrastrukture na području Općine Križ te zatim opis klubova koji se tom infrastrukturom koriste, s naglaskom na nogomet kao najmasovniji i najpopularniji sport. Također, spominju se i najuspješniji sportaši i sportski djelatnici s područja Općine Križ. Nakon što su utvrđene sve činjenice vezane uz financiranje, infrastrukturu i sportske klubove, prelazi se na opširni anketni upitnik koji ispituje stavove građana uz relevantnu problematiku. Sinteza svih navedenih činjenica i prijedloga daje se u raspravi, a naposljetku se dolazi do zaključka u kojem se iznose zaključci na temelju provedenog istraživanja.

Ključne riječi: *analiza, sport, Općina Križ, financiranje, infrastruktura*

Abstract

The analysis of sports in a certain area must first start from the analysis of that area itself. Thus, in this paper, the Municipality of Križ is first described with its geographical location, population and a brief historical overview. This is followed by a detailed review of the financing of sports in the Municipality of Križ by the Municipality itself, the financing of sports associations and investments in sports. The following is a list of sports infrastructure in Križ Municipality, followed by a description of the clubs that use this infrastructure, with an emphasis on football as the most popular sport. The most successful athletes and sports personell from the Križ Municipality are also mentioned. Once all the facts related to financing, infrastructure and sports clubs have been determined, the next step is to conduct an extensive survey that examines the views of citizens on relevant issues. A synthesis of all the mentioned facts and proposals is given in the discussion, and finally a conclusion is reached in which the conclusions based on the conducted research are presented.

Key words: *analysis, sports, Municipality of Križ, financing, infrastructure*

Popis korištenih kratica

JLP(R)S- jedinica lokalne, područne (regionalne) samouprave

NK-nogometni klub

tzv.-takozvani

ŽNL-županijska nogometna liga

NSZŽ-Nogometni savez Zagrebačke županije

RK-rukometni klub

ŽRK-ženski rukometni klub

JŽNL-jedinstvena županijska nogometna liga

STK-stolnoteniski klub

TK-teniski klub

KK-karate klub

BK-boksački klub

HRL-Hrvatska rukometna liga

RSZŽ-Rukometni savez Zagrebačke županije

DVD-dobrovoljno vatrogasno društvo

SADRŽAJ

1.	UVOD.....	1
2.	OPĆENITO O OPĆINI KRIŽ	2
3.	FINANCIRANJE SPORTA NA PODRUČJU OPĆINE KRIŽ	4
3.1.	Program javnih potreba u sportu na području Općine Križ	4
3.2.	Financiranje klubova.....	6
3.3.	Ulaganja u sportsku infrastrukturu.....	10
4.	SPORTSKA INFRASTRUKTURA	12
4.1.	Sportski park Križ	13
4.2.	Školska sportska dvorana.....	14
4.3.	Nogometna igrališta	15
4.4.	Ostala infrastruktura.....	16
5.	SPORTSKI KLUBOVI S PODRUČJA OPĆINE KRIŽ.....	17
5.1.	Karate klub „Kik“ Križ	17
5.2.	Nogometni klub „Milka Trnina“ Vezišće	18
5.3.	Nogometni klub „Mladost“ Obedišće	19
5.4.	Nogometni klub „Sloga“ Novoselec-Križ	19
5.5.	Rukometni klub „Sloga“ Novoselec-Križ.....	21
5.6.	Teniski klub Križ	22
5.7.	Ženski rukometni klub „Trnina“ Križ.....	22
5.8.	Neaktivni sportski klubovi	22
6.	POZNATI SPORTAŠI I SPORTSKI DJELATNICI S PODRUČJA OPĆINE KRIŽ	25
6.1.	Dario Bašić.....	25
6.2.	Marino Bašić	25
6.3.	Josip Bukal.....	26
6.4.	Ivan Cvijanović	26
6.5.	Luka Sokolić	27
6.6.	Luka Stojković	27
6.7.	Filip Vučelić.....	27
7.	STAVOVI I INTERESI VEZANI UZ SPORT NA PODRUČJU OPĆINE KRIŽ.....	28
8.	RASPRAVA.....	45
9.	ZAKLJUČAK.....	50
	Literatura.....	52
	Popis ilustracija.....	54
	Izjava o autorstvu.....	55

1. UVOD

Uvod u ovaj diplomski rad pruža osnovne smjernice u područje sporta unutar Općine Križ te upoznaje čitatelja s problematikom i predmetom istraživanja. Tematika ovog rada je analiza stanja sporta na području Općine Križ, uključujući financiranje, infrastrukturu, sportske klubove i stavove građana prema sportu. Ovaj rad nastoji pružiti sveobuhvatan uvid u stanje sporta, identificirati ključne izazove i predložiti konkretna rješenja za unapređenje sportskih aktivnosti i infrastrukture.

Općina Križ, smještena u središnjoj Hrvatskoj, ima dugu povijest i tradiciju bavljenja sportom. Tijekom stoljeća, razvoj sporta pratila je i razvojna infrastruktura, što je dodatno doprinijelo socijalnoj koheziji i kvaliteti života građana. Kratki povijesni pregled pruža okvir za razumijevanje trenutnog stanja i izazova s kojima se suočavaju sportski klubovi.

Metodologija prikupljanja podataka uključivala je pregled relevantne literature, analizu općinskih dokumenata te provođenje ankete među stanovnicima Općine Križ. Anketa je imala za cilj ispitati stavove građana o trenutnom stanju sportske infrastrukture, financiranju sporta te njihovim prijedlozima za unapređenje sportskih aktivnosti. Osim svega toga, prikupljeni su i podaci o financijskim ulaganjima u sportsku infrastrukturu te radu i aktivnosti sportskih klubova. Također, analizirani su i strateški dokumenti Općine Križ koji se odnose na sport i rekreaciju.

Svrha i ciljevi ovog rada su utvrđivanje trenutnog stanja sporta u Općini Križ, identificiranje glavnih problema i izazova te predlaganje mogućih rješenja za unapređenje sportskih aktivnosti i infrastrukture. Cilj je također istaknuti važnost sporta za lokalnu zajednicu, ne samo u smislu fizičkog zdravlja, već i u smislu društvene uključenosti, ekonomskog razvoja i opće dobrobiti stanovnika. Struktura rada prati logički slijed od općeg prema specifičnom, pružajući sveobuhvatan pregled stanja sporta u Općini Križ.

Kroz detaljnu analizu postojećih podataka i rezultata provedene ankete, ovaj rad pruža sveobuhvatan uvid u stanje sporta u Općini Križ te naposljetku postavlja temelje za daljnje istraživanje i razvoj u ovom području.

Prve organizacije civilnog društva osnivale su se nakon I. svjetskog rata, a danas Općina Križ broji preko 40 aktivnih udruga civilnog društva koje djeluju u područjima sporta, kulture, vatrogastva i drugim područjima djelatnosti. (<https://www.opcina-kriz.hr/ok/povijest/>, 20.6.2024.) Za potrebe ovog rada, pobliže će se obraditi one udruge civilnog društva koje djeluju u području sporta (u daljnjem tekstu klubovi).

Uz kvalitetnu prometnu povezanost i blizinu glavnog grada Zagreba, Općina Križ nalazi se na vrlo povoljnoj lokaciji. Korištenje ovih preduvjeta od iznimne je važnosti za privlačenje i jačanje gospodarskih aktivnosti na području Općine. Prema Popisu stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2021. godine, (u daljnjem tekstu Popis stanovništva) Općina Križ ima 6.098 stanovnika. U svom sastavu, Općina Križ ima 16 naselja: Bunjani, Donji Prnjarovec, Gornji Prnjarovec, Johovec, Konščani, Križ, Mala Hrastilnica, Novoselec, Obedišće, Okešinec, Razljev, Rečica Kriška, Širinec, Šušnjari, Velika Hrastilnica i Vezišće.

Sport na području Općine Križ ima gotovo stogodišnju tradiciju organiziranog bavljenja. Sport pridonosi zdravom životu građana, odgoju i obrazovanju te gospodarskom razvoju društva, a činitelj je humanih odnosa među ljudima. Sport je aktivnost od interesa za opće dobro, a djelatnosti vezane uz sport uvelike ovise o financiranju o čemu više u sljedećem poglavlju.

3. FINANCIRANJE SPORTA NA PODRUČJU OPĆINE KRIŽ

Zakon o sportu propisuje da su sportske djelatnosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku pa je tako i financiranje sporta od nacionalne važnosti. Financiranjem sporta stvaraju se preduvjeti za razvoj sporta od najmlađe dobi, preko rekreativnog do vrhunskog i profesionalnog sporta. Sustav financiranja sporta u Republici Hrvatskoj reguliran je člankom 74. Zakona o sportu (Nacionalni program športa 2019.-2026.).

Unapređenje sportske djelatnosti jedan je od osnovnih su motiva ulaganja u sport. Zakonom o sportu utvrđene su slijedeće sportske djelatnosti koje obavljaju fizičke i pravne osobe, a to su:

- sudjelovanje u sportskim natjecanjima,
- sportska priprema,
- sportska poduka,
- zdravstveno usmjereno tjelesno vježbanje,
- organiziranje, vođenje sportskog natjecanja i posredovanje u sportu,
- organizirana izvannastavna školska sportska aktivnost i akademska sportska aktivnost,
- upravljanje sportskom građevinom i
- upravljački i administrativni poslovi u pravnim osobama u sustavu sporta.

3.1. Program javnih potreba u sportu na području Općine Križ

Za ostvarivanje programa javnih potreba na lokalnoj razini JLP(R)S, u ovom slučaju Općina Križ, osigurava financijska sredstva u svom proračunu.

Programom javnih potreba u sportu na području Općine Križ u 2024. godini (u daljnjem tekstu: Program) Općina Križ utvrđuje javne potrebe u sportu i iznos sredstava za njihovo ostvarivanje osiguranih u Proračunu Općine Križ za 2024. godinu.

Javne potrebe u sportu za koje se sredstva osiguravaju u Proračunu Općine Križ su programi, odnosno aktivnosti, poslovi i djelatnosti od značaja za Općinu Križ, a odnose se na:

1. poticanje razvoja i promocija sporta,
2. provođenje sportskih aktivnosti djece, mladeži i studenata,
3. djelovanje sportskih udruga, sportskih zajednica i sportskih saveza,
4. sportska priprema, domaća i međunarodna natjecanja te opća i posebna zdravstvena zaštita sportaša,
5. školovanje i osposobljavanje stručnog kadra u sportu,
6. zapošljavanje osoba za obavljanje stručnih poslova u sportu
7. sportska stipendija

8. sportsko-rekreativne aktivnosti građana,
9. sportske aktivnosti djece s teškoćama u razvoju te parasportaša i gluhih sportaša
10. planiranje, izgradnja, održavanje i korištenje sportskih građevina značajnih za Općinu Križ

Općina Križ Programom utvrđuje da će financirati javne potrebe u sportu Općine Križ kako bi se ostvarili sljedeći programski ciljevi:

-očuvanje postojeće sportske kvalitete, poticanje razvoja sporta, sportskih udruga, stvaranje uvjeta daljnjega napretka i očuvanja dostignute razine kvalitete sporta Općine Križ,
-poticanje uključivanja u sport što većeg broja građana, osobito djece i mladeži te osoba s invaliditetom.

Ostvarenje ovih ciljeva, kojima treba dodati i skrb o svim sportskim objektima Općine Križ, postiže se kroz programska područja, u okvirima proračunskih mogućnosti. Dva su programska područja kojima se provodi realizacija ovog Programa:

1. Poticanje i promicanje sporta
2. Planiranje, izgradnja, održavanje i korištenje sportskih građevina značajnih za Općinu Križ

Što se poticanja i promicanja sporta tiče, utvrđuje se financiranje sportskih udruga koje se bave sportskim djelatnostima sukladno Zakonu o sportu. Osnovna djelatnost sportskih udruga, odnosno programi sportskih udruga, a za koje Općina Križ osigurava sredstva Programom, odnose se na (između ostalih): djelovanje sportskih udruga, poticanje uključivanja, ulaganje u razvoj, sportsku pripremu, korištenje i upravljanje sportskim objektima...

Što se tiče drugog programskog područja, planirana su sredstva za nastavak uređenja Sportskog parka u Križu, što između ostalog uključuje izgradnju pješačkih staza, novog sanitarnog čvora, ograde oko nogometnih igrališta, uređenje dječjeg igrališta, ugradnju solarnih panela, nadstrešnice uz odbojkaška igrališta, nabavu smještajnih jedinica u svrhu razvoja turističkog proizvoda visoke dodane vrijednosti.

Ukupno planirana sredstva u proračunu Općine Križ za 2023. godinu za provođenje ovog Programa iznose 1.670.000,00 EUR-a (Program javnih potreba u sportu na području Općine Križ u 2024. godini).

3.2. Financiranje klubova

Lokalna vlast može pružiti financijsku podršku sportu na razini lokalne zajednice. To može uključivati izgradnju i održavanje sportskih objekata, organizaciju sportskih programa i događaja te potporu lokalnim sportskim klubovima i savezima. Lokalne vlasti moraju prepoznati važnost svakog sporta u promicanju zdravog načina života, društvene integracije i razvoja zajednice (Horvat, 2018). U ovom specifičnom slučaju, naglasak je na potporu lokalnim klubovima u Općini Križ.

Slika 1 prikazuje financiranje programa i projekata sportskih udruga u Općini Križ. Na temelju provedenog postupka Javnog natječaja za dodjelu financijske potpore sportskim udrugama od interesa za Općinu Križ u 2023. godini objavljenog dana 10. siječnja 2023. godine odobrava se financiranje programa-projekata u ukupnom iznosu od 84.000,00 EUR-a. NK Sloga Križ kao klub s najvećom tradicijom i najvećim brojem registriranih članova shodno tome uprihođuje najviše općinskog financiranja, a to je 27.000,00 EUR-a. Slijede RK Sloga, ŽRK Trnina i NK Milka Trnina sa svaki po 12.000,00 EUR-a za svoj redovni rad i organizaciju sportskih turnira. Ostale udruge uprihođuju od 1500,00 do 4500,00 EUR-a. Nakon Slike 1 slijedi detaljniji opis o financiranju klubova.

Slika 2 Financiranje programa i projekata sportskih udruga

NAZIV UDRUGE, PRIJAVITELJA	NAZIV PROGRAMA/ PROJEKTA	odobreni iznos financiranja
NK Milka Trnina Vezišće Vezišće 31, Vezišće, OIB: 97753038701	Redovno djelovanje Nogometnog kluba Milka Trnina	10.000,00 Eur-a
ŽRK Trnina Križ Zagrebačka ulica 2, Križ, OIB: 59852460854	Aktivno sudjelovanje u natjecanju i razvoju ženskog rukometa na području Općine Križ	10.000,00 Eur-a
RK SLOGA Novoselec-Križ Zagrebačka ulica 2, Križ OIB: 55892360706	Rukometnom loptom kroz život 2023.	10.000,00 Eur-a
RK SLOGA Novoselec-Križ Zagrebačka ulica 2, Križ, OIB: 55892360706	Spužvicom do rukometne lopte 2023.	2.000,00 Eur-a
NK SLOGA Novoselec-Križ Ulica Zdeneka Tomičeka 2, Križ, OIB: 65094082441	Financijska potpora za mladež i djecu NK Sloga Križ u 2023. god.	10.000,00 Eur-a
NK SLOGA Novoselec-Križ Ulica Zdeneka Tomičeka 2, Križ, OIB: 65094082441	Financijska potpora za seniorski pogon NK Sloga Križ u 2023. god.	9.000,00 Eur-a
NK Mladost Obedišće Športska 2, Obedišće, OIB: 76516695193	Financiranje sportskih udruga, s ciljem poticanja i promicanja sporta a posebno u dijelu programa koji se temelje na tradiciji bavljenja određenim sportom na području Općine, poticanju i promicanju sportskih aktivnosti (osobito djece i mladih) sportskih rekreacijskih aktivnosti građana te provođenje sportskih takmičenja	4.500,00 Eur-a
NK SLOGA Novoselec-Križ Ulica Zdeneka Tomičeka 2, Križ, OIB: 65094082441	Keneškina lopta znanja	8.000,00 Eur-a
KK KIK Križ Moslavačka ulica 39, Novoselec, OIB: 42292544412	Natjecateljske i trenažne aktivnosti KK KIK Križ 2023.	4.000,00 Eur-a
ŠRU Šaran Križ Vezišće 130, Vezišće, OIB: 59114037757	Sportsko rekreativne aktivnosti u 2023. godini	4.000,00 Eur-a
Akrobatski Rock`n`roll klub „MEGARock“-Križ, Širinec, 44, Širinec, OIB:54380374463	MEGARock 2023. – Organizacija natjecanja	1.500,00 Eur-a
STK Sloga Novoselec Ulica hrvatske mladeži 28 A, Novoselec, OIB: 31895070793	Promicanje, razvitak i unapređenje stolnoteniskog sporta	3.000,00 Eur-a
Akrobatski Rock`n`roll klub „MEGARock“-Križ, Širinec, 44, Širinec, OIB:54380374463	MEGARock 2023. – nabava opreme za treninge i natjecanja	2.000,00 Eur-a
Akrobatski Rock`n`roll klub „MEGARock“-Križ, Širinec, 44, Širinec, OIB:54380374463	MEGARock 2023. – edukacija kadrova	500,00 Eur-a
TK Križ Zagorska ulica 10, Križ, OIB: 37548048126	Teniski klub Križ	1.500,00 Eur-a
NK Milka Trnina Vezišće Vezišće 31, Vezišće, OIB: 97753038701	Financijska pomoć za redovno natjecanje juniora, m. pionira, limača i prstiča, organizacija noćnog memorijalnog turnira seniora te turnira „KUP Milke Trnina prstiča i limača“	2.000,00 Eur-a
ŽRK Trnina Križ Zagrebačka ulica 2, Križ, OIB: 59852460854	Sport za sve- uvedimo ga s Trninom i u naše vrtiće	2.000,00 Eur-a

Izvor: Odluka o raspodjeli sredstava za financiranje, sufinanciranje programa, projekata sportskih udruga od interesa za Općinu Križ u 2023. godini

Dakako, financiranje klubova ne staje samo na podršci od strane Općine. Samo vođenje kluba sastoji se od brojnih izazova, a jedan od najvećih (pogotovo na amaterskoj razini) jest pronalazak dostatnog financiranja. Za prosperitet kluba njegov menadžment dužan je osigurati dovoljno sredstava iz različitih izvora. Pojam menadžmenta se često poistovjećuje sa pojmovima organizacije, rukovođenja i upravljanja, međutim nije riječ o sinonimima. Menadžment se danas odnosi na vještinu upravljanja oskudnim resursima pomoću ljudi; efikasno i efektivno postizanje organizacijskih ciljeva koje uključuje planiranje, organiziranje, vođenje i kontroliranje organizacijskih resursa. Upravo kada se shvati pojam menadžmenta, jasno je da točno to treba nekom nogometnom klubu.

Dakle, uz financiranje od strane Općine klubovi moraju naći i brojne druge oblike financiranja. S obzirom da je financiranje klubova na području određene lokalne zajednice više puta bilo temom i cijelih završnih radova, u ovom slučaju neće se ići u toliko detalja. Bitno je spomenuti one oblike financiranja koji se najčešće pojavljuju.

Prvi od njih koji će se spomenuti i spada u područje javne tajne je tzv. „plaćanje na crno“. Česti slučaj kod amaterskih klubova na način da se isplate i uplate vrše u gotovini. Naime, riječ je o sivoj zoni u kojoj se osobe za obavljanje određenih poslova u sportu plaćaju gotovinom kako bi se izbjeglo prijavljivanje te transakcije nadležnim tijelima (ni primatelj ni davatelj ne prijavljuju financijsku transakciju). Tom je problemu potreban vrlo ozbiljan pristup. (Bronić et al., 2012)

Upravo kako je navedeno i u službenom dokumentu od strane Instituta za javne financije, čest je slučaj gotovinskog plaćanja u sportu zbog izbjegavanja prijavljivanja te transakcije nadležnim tijelima. U tom slučaju, klubovi mogu raspolagati gotovim novcem u zaista brojne svrhe poput:

- plaćanja službenih osoba
- plaćanja igrača
- plaćanja stručnih kadrova
- plaćanja troškova prijevoza na utakmice
- prodaje hrane i pića
- prikupljanja donacija, najčešće u obliku ulaznica
- organizacije turnira
- brojne druge.

Iako zakonski neprihvatljiv, ovaj oblik financiranja još uvijek je široko rasprostranjen u klubovima. Bez gotovinskih transakcija, brojni mali klubovi jednostavno ne bi uspjeli opstati ne samo na lokalnoj nego i na nekoj široj razini.

Drugi često rasprostranjeni oblici financiranja su raznorazne donacije, bile one u gotovom novcu, preko uplate na račun kluba, praktične poput lopti, golova, opreme za treniranje ili pak u obliku bilo kakve pomoći u cilju poboljšanja i napretka kluba. Klubovi koji imaju veću mrežu poznanstava, posebice u lokalnim trgovačkim društvima i ostalim pravnim osobama, nesumnjivo imaju i veće prilike za financiranje. Donacije mogu dolaziti i od fizičkih i od pravnih osoba te su dodatan način zarade klubovima.

Nadalje, ne smije se izostaviti ni stavka članarina gdje sami članovi i simpatizeri kluba pomažu na godišnjoj razini održavati klub u stabilnoj financijskoj situaciji. Vrijedi pohvaliti svaku inicijativu poput one u NK Milka Trnina gdje su mlađe uzrasne kategorije oslobođene plaćanja članarine kao oblik poticanja priključivanja klubu, a nauštrb prikupljanja određene svote novca.

3.3. Ulaganja u sportsku infrastrukturu

Što se sportske infrastrukture tiče, u ovom potpoglavlju biti će kronološki poredana značajnija ulaganja u nju u prethodnom razdoblju, a u sljedećem poglavlju biti će pobrojana i opisana sama infrastruktura. Općina Križ kontinuirano ulaže u sportsku infrastrukturu, ponajviše u svoj najveći sportski objekt, onaj na Sportskom parku u Križu.

Tijekom 2018. i 2019. godine obnovljena su dva igrališta i uređeno odbojkaško igralište za što je Općina Križ tada izdvojila preko 42.470,00 EUR-a, a od Zagrebačke županije ostvarena je potpora u iznosu od 20.000,00 EUR-a. Projekt kontinuiranog ulaganja u uređenje Sportskog parka u Križu nastavljen je krajem 2019. godine obnovom objekta na sportskom parku u kojem se nalaze svlačionice. Obnovljena je fasada te krov objekta, a ugrađena su i nova vrata na glavni ulaz odnosno svlačionice. Vrijednost spomenutih radova bila je oko 34.500,00 EUR-a.

Između glavnog nogometnog terena i odbojkaškog terena na Sportskom parku u Križu je 2022. godine završena izgradnja street workout poligona. Riječ je o višenamjenskom rekreacijskom terenu, odnosno spravama s nekoliko postaja za vanjsko vježbanje koje će Sportskom parku u Križu, svim sportašima i rekreativcima, zasigurno dati vrijednost više.

Ukupna vrijednost svih, kako zemljanih, betonskih radova te nabava i postava sprava za poligon, iznosila je oko 13.300,00 EUR-a, od čega je 2.650,00 EUR-a osigurano sponzorstvom INA Industrija nafte d.d. Zagreb. INA Općinu Križ vjerno prati u realizaciji projekata koji imaju za cilj doprinijeti zdravlju i poboljšanju kvaliteta svih generacija stanovnika Općine Križ, a posebno onih najmlađih, a tome je dokaz i višegodišnja suradnja u sponzorstvu izgradnje dječjih igrališta u Općini Križ. (<https://01portal.hr/foto-opcina-kriz-dobila-street-workout-poligon/>, 11.12.2023.)

Prema objavi sa službenih stranica Općine Križ iz ožujka 2024. godine, malonogometni teren s umjetnom travom u procesu je dobivanja novog ruha. Općini Križ dodijeljena su sredstva u iznosu od 36.000,00 EUR-a, od strane Ministarstva turizma i sporta za projekt Nabava i ugradnja umjetne trave ukupne vrijednosti 45.000,00 EUR-a. Istim se predviđa zamjena postojeće oštećene umjetne trave na malonogometnom igralištu u Sportskom parku u Križu. U tijeku je i zamjena sjedišta na tribinama uz spomenuto igralište s umjetnom travom. (<https://www.opcina-kriz.hr/ok/stize-nova-umjetna-trava/>, 14.5.2024.)

Planirano je i unutarnje uređenje te opremanje spomenutog objekta na Sportskom parku u Križu. Za uređenje prostora teretane od nekoliko stotina kvadrata opremljenog najmodernijim spravama, Općina je ostvarila sufinanciranje od Ministarstva turizma i sporta u iznosu od gotovo 45.000 EUR-a. (<https://www.opcina-kriz.hr/ok/ostvareno-preko-300-tisuca-kuna-za-uredenje-prostora-za-teretanu-u-sportskom-parku-u-krizu/>, 11.3.2024.)

Također, u sklopu realizacije projekta Razvoj biciklističke infrastrukture na području Ivanić-Grada, Kloštar Ivanića i Križa, postavljeno je biciklističko odmaralište za što je Općina Križ izdvojila 6.000,00 EUR-a. Riječ je o realizaciji projekta kroz Javni natječaj za dodjelu sredstava za projekte udruženih TZ u 2023. iz Fonda za udružene TZ na kojeg se Općina Križ prijavila zajedno s Općinom Kloštar Ivanić i Gradom Ivanić-Gradom.

Sporazumom o upravljanju, korištenju i tekućem održavanju Školske sportske dvorane uređeni su odnosi između Općine Križ i vlasnika dvorane, Osnovne škole Milke Trnine². Navedenim sporazumom iskazano je kako je dvorana izgrađena u 50% omjeru između Zagrebačke županije i Općine Križ. Općina plaća korištenje dvorane i čišćenje u popodnevrim satima i tijekom vikenda kako bi ista za sportske klubove s područja Općine Križ bila besplatna.

² Milka Trnina bila je poznata hrvatska operna umjetnica s kraja devetnaestog i početka dvadesetog stoljeća, porijeklom iz Vežišća. Njoj u čast nazvana su brojna sportska te kulturno-umjetnička društva u Križu i okolici.

4. SPORTSKA INFRASTRUKTURA

Izgrađenost, održavanje, opremljenost, dostupnost i kvaliteta sportske infrastrukture u velikoj mjeri uvjetuju daljnji razvoj sporta na području jedinice lokalne uprave. Sportska je infrastruktura, uz stručni kadar, osnovna pretpostavka za realizaciju sportskih, odnosno sportsko-rekreativnih aktivnosti.

Postojeća sportska infrastruktura u Općini Križ u je skup građevina, prostora ili površina građenih i uređivanih sa svrhom provođenja sportskog treninga ili natjecanja, nastave tjelesne i zdravstvene kulture, sportske rekreacije ili igre. Na području općine nalaze se 3 „aktivna“ nogometna terena i jedna sportska dvorana. Dvorana i jedan nogometni teren nalaze se u centralnom naselju, a dva su nogometna terena polegnuta periferno (Križanić, 2018).

U tablici 1 vidljive su okvirne preporuke i orijentacijske vrijednosti poželjnog standarda izgrađenosti sportskih objekata u smislu poželjne površine (otvorenih i zatvorenih) sportskih građevina po stanovniku jedinice lokalne samouprave. (Strategija razvoja sporta Grada Osijeka 2020. – 2030.)

Tablica 1 Orijentacijske vrijednosti za planiranje osnovnih vrsta sportskih građevina

Vrsta sportske građevine	Poželjni standard površine po stanovniku
otvorene sportske građevine	4,4 m ²
zatvorene sportske građevine	0,6 m ²

Izvor: Strategija razvoja sporta Grada Osijeka 2020. – 2030.

Ovisno o značenju za sport Općine Križ i načinu upravljanja, javni sportski objekti i druge sportske građevine u vlasništvu Općine Križ (dalje u tekstu: sportski objekti) su:

1. Sportski park Križ, Zdeneka Tomičeka 2, Križ
2. Zgrada (svlačionice) i nogometno igralište Obedišće, Sportska ulica 1, Obedišće
3. Zgrada (svlačionice) i nogometno igralište Vezišće, Vezišće 31, Vezišće
4. Nogometno igralište Konščani, Konščani 1A, Konščani
5. Nogometno igralište Rečica Kriška, Kriška ulica 32, Rečica Kriška
6. Nogometno igralište Bunjani, Ulica Ignaca Vešligaja, Bunjani
7. Nogometno igralište Širinec, Širinec. (Odluka o upravljanju i korištenju sportskih objekata na području Općine Križ, 2021).

4.1. Sportski park Križ

Sportski park u Križu, koji se na godišnjoj razini obnavlja i modernizira, pruža brojne sadržaje potrebne lokalnom stanovništvu za bavljenje sportom i rekreacijom (Križanić, 2018).

Sportski park obuhvaća:

- dječje igralište,
- dva nogometna terena,
- dva teniska igrališta na zemljanoj podlozi,
- kombinirano igralište s gumenom podlogom,
- malonogometni teren s umjetnom travom,
- street workout poligon,
- teren za odbojku na pijesku,
- teretanu u procesu otvaranja.

Slika 3 Sportski park Križ

Izvor: Facebook stranica NK Sloga Križ

Sportski park Križ trenutno je dom samo jednom nogometnom klubu, a to je NK Sloga Križ. Prije nekoliko godina, na prostoru Sportskog parka svoje domaće utakmice igrao je i NK Graničar Križ. Uz nogometne klubove i TK Križ, Sportski park mjesto je okupljanja mladih, posebice u ljetnim mjesecima. Gotovo svakodnevno tereni su ispunjeni s rekreativcima koji igraju mali nogomet, košarku, odbojku na pijesku ili tenis. Posebice se ističe malonogometni teren s umjetnom travom gdje nerijetko bude i više momčadi koje se izmjenjuju.

Umjetni sportski travnjaci koji se mogu danas naći postali su jako dobra alternativa drugim podlogama. Počeli su se masovno koristiti na raznim stadionima i sportskim terenima. Također, pružaju sigurnije iskustvo u sportu. Umjetnom travom poboljšava se i funkcija i izgled objekta zato što je to čvrsta podloga koja će izdržati grubu uporabu, a sigurna je i dostupna za sve; pogotovo uzevši u obzir činjenicu da je prijašnja podloga na tom prostoru bila beton. Osim toga, ne treba puno održavanja i jeftinija je od prirodne trave. Nije potrebno zalijevanje, nema pesticida i nije potrebno kositi teren.

(<https://www.konveks.hr/blog/umjetna-trava-za-sport>, 14.5.2024.)

Ranije spomenuta teretana na prostoru Sportskog parka u Križu dugo iščekuje svoje prve polaznike. Sredinom 2022. godine, procjene o završetku radova kretale su se oko ožujka 2023. Trebala je biti dana u zakup nakon svibnja iste godine. S obzirom da se trenutno nalazimo u 2024. godini, očekuje se otvaranje teretane u dogledno vrijeme na zadovoljstvo mnogih. Prema informacijama dobivenim direktno od strane Općine, raduje interes za istu i vjeruje se da će biti popunjena. Datum otvaranja trenutno ne može biti preciziran, s obzirom da se proces oduljio zbog raznih rokova i postupka nabave, ali javnost će biti informirana.

4.2. Školska sportska dvorana

Uz Sportski park, u Križu se nalazi i školska sportska dvorana većih kapaciteta koja pruža raznovrsnost sporta i bavljenje sportom tokom cijele godine (Križanić, 2018). Prema *Sporazumu o upravljanju, korištenju i tekućem održavanju školske-sportske dvorane* sklopljenom 2022. godine između Osnovne škole Milke Trnine Križ te Općine Križ, dvoranu uz učenike osnovne i srednje škole mogu koristiti:

- Općina Križ

- sportski klubovi/udruge koje imaju sjedište na području Općine Križ, kao i sportski klubovi/udruge koje imaju sjedište u drugoj jedinici lokalne samouprave (ponajviše RK Sloga Novoselec-Križ i ŽRK Trnina, zatim KK Kik, STK Sloga i dr.)

- ostale udruge koje imaju sjedište na području Općine Križ, kao i udruge koje imaju sjedište u drugoj jedinici lokalne samouprave

- građani s prebivalištem/boravištem na području Općine Križ, kao i građani s prebivalištem/boravištem u drugoj jedinici lokalne samouprave.

Sportska dvorana se, u vrijeme kad se u dvorani ne odvijaju aktivnosti predviđene godišnjim planom i programom Osnovne škole Milke Trnine, može koristiti isključivo za sportske aktivnosti. Cijena najma jednog sata dvorane iznosi 40,00 EUR-a.

Uzevši u obzir sve navedeno, može se doći do zaključka kako je iskorištenost dvorane na vrlo visokoj razini i da nije dovoljna za ispunjenje svih potreba u Općini Križ.

Slika 4 Školska sportska dvorana

Izvor: <https://www.kapitel.hr/lavcevic-inzenjering-d-o-o/>, 28.6.2024.

4.3. Nogometna igrališta

Kao najpopularniji sport na ovim prostorima tijekom povijesti, pa tako i danas, nogomet ipak ima najviše sportskih objekata. Nekad je gotovo svako selo imalo svoj nogometni klub, a svjedoci tog vremena upravo su nogometna igrališta koja su danas najčešće u nezadovoljavajućem stanju. U nastavku rada biti će pobrojana i opisana ostala nogometna igrališta na području Općine Križ.

Igralište u Obedišću dom je NK Mladost Obedišće. Sastoji se od nogometnog terena, zastarjele tribine sa nekolicinom sjedećih mjesta, dječjeg igrališta te pratećeg objekta sa svlačionicama, prostorijom za delegata, sanitarnim čvorom i prostorom za druženje. Projektom vrijednim 13 300 EUR-a na spomenutom objektu je 2023. postavljena termo fasada, izmijenjena stolarija, postavljene su klupčice na prozore, a u sklopu uređenja objekta, odnosno njegovog eksterijera, obnovljeno je i dječje igralište (<https://www.opcina-kriz.hr/ok/nova-fasada-na-svlacionicama-sportskog-objekta-u-obediscu/>, 11.12.2023)

Igralište u Vezišću, poznatije pod nazivom Tratinčica, dom je NK Milka Trnina. Igralište s popratnim objektom mjesto je okupljanja lokalnog stanovništva unazad nekoliko desetljeća.

Konstantnim radom, trudom i zalaganjem članova i simpatizera kluba, danas je uz nogometno igralište i natkrivenu tribinu na istom mjestu uređen i prostor pogodan za najam pri organizaciji raznih događanja.

Što se tiče ostalih nogometnih terena, oni su danas u većoj ili manjoj mjeri (ne)iskorišteni.

Igralište u Konščanima ostalo je kao podsjetnik na rad nekadašnjeg nogometnog kluba kao i prateći objekt na njemu. Danas se igralište u Konščanima već tradicionalno koristi u ljetnim mjesecima za organizaciju malonogometnog turnira.

2020. godine uređeno je dječje igralište u sklopu nogometnog u Rečici Kriškoj gdje se nogomet također ne igra već više od petnaest godina.

(<https://www.opcina-kriz.hr/ok/zavrsono-novo-djecje-igraliste-u-recici-kriskoj/>, 11.12.2023.)

U Bunjanima, uz napušteno nogometno igralište smješten je i teren za odbojku na pijesku kao i dječje igralište. Povremena inicijativa lokalnog stanovništva dovede do kratkoročnog uređenja igrališta i okoline, ali za značajnije promjene potrebno je mnogo više truda i ulaganja.

4.4. Ostala infrastruktura

Što se ostale infrastrukture tiče, jedan od poznatijih primjera za lokalnu zajednicu je tzv. „Dundin brijeg“ MotoCross staza u mjestu Šušnjari. Danas neaktivna i zapuštena, a nekad poznata staza na kojoj su nastupali poznati domaći i strani vozači. Privlačila je velik broj sudionika, kao i gledatelja. 2015. godine ističe se osnivanje „X-GEMS“ moto udruge čiji su članovi pokrenuli i organizirali sportsko-glazbeni događaj „X-GEMS“ Motocross party. Događaj je svojim aktivnostima obuhvaćao atraktivne sportske nastupe te vizualno glazbeni sadržaj, što je predstavljalo potencijal za daljnji razvoj i stvaranje prepoznatljive turističke ponude (Strateški razvojni program Općine Križ za razdoblje 2016.- 2021. godine). Međutim, nakon te 2015. godine, više nema ni traga ni glasa nastavku takvog događaja.

Bazena, kuglana, streljana i brojnih drugih sportskih građevina nema prisutnih na području Općine Križ, a više o prijedlozima potencijalne sportske infrastrukture moguće je pronaći u nastavku rada. Dakle, postojeći sportski kapaciteti i tereni ne zadovoljavaju u potpunosti potrebe domaćeg stanovništva i gostiju. Školska sportska dvorana je preopterećena i zahtijeva ulaganja, a brojna igrališta neiskorištena, prazna i zarasla. Izgradnjom novih sportskih igrališta ili obnovom postojećih stvorili bi se bolji uvjeti za bavljenje sportom za lokalno stanovništvo, ali i obogatila turistička ponuda Općine, kao i omogućile pripreme sportaša i organizacije raznih sportskih događanja (Program razvoja Općine Križ 2021.-2027.)

5. SPORTSKI KLUBOVI S PODRUČJA OPĆINE KRIŽ

U Općini Križ djeluju sljedeći sportski klubovi, abecednim redoslijedom:

- Akrobatski Rock`n`roll Klub „MEGArock“ Križ
- Karate klub „Kik“ Križ
- Nogometni klub „Milka Trnina“ Vežišće
- Nogometni klub „Mladost“ Obedišće
- Nogometni klub „Sloga“ Novoselec-Križ
- Rukometni klub „Sloga“ Novoselec-Križ
- Stolnoteniski klub „Sloga“ Novoselec
- Športsko ribolovna udruga „Šaran“ Križ
- Teniski klub Križ
- Ženski rukometni klub Trnina Križ

(<https://www.opcina-kriz.hr/ok/zajednica-sportskih-udruga-opcine-kriz/>, 29.2.2024.)

U nastavku rada pobliže će biti obrađeni najpopularniji klubovi do čijih se podataka moglo doći, nedostatku javno dostupnih informacija unatoč. Naime, web stranice klubova gotovo da i ne postoje, a nemar o arhivima doveo je do situacije da su brojne informacije trajno izgubljene. S obzirom na masovnost nogometa i njegovu veliku popularnost, naglasak će (opravdano) biti na nogometnim klubovima s područja Općine Križ. U aktivnim nogometnim klubovima natječe se dvadeset osam ekipa po uzrastima od prstića do veterana s registriranih 598 igrača. (<https://nskriz.com/galerija/>, 11.12.2023.)

5.1. Karate klub „Kik“ Križ

Karate klub „Kik“ Križ osnovan je 01.11.2008. godine. Udruga je osnovana u cilju promicanja, razvitka i unapređenja karate sporta na području Općine Križ, Zagrebačke županije i Republike Hrvatske; poticanja vrhunskog sportskog stvaralaštva i stvaranju uvjeta za postizanje vrhunskih sportskih dometa; razvitka sportskih aktivnosti djece i mladeži te sportskih aktivnosti građana; promicanja odgojnih funkcija sporta, fair playa, razumijevanja, tolerancije i odgovornosti kroz bavljenje karateom. (<https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruga>, 11.3.2024.). Velik broj zacrtanih ciljeva KK Kik i često ostvaruje. Naime, klub ima sve uzrasne kategorije (od cicibana do seniora) te 40 članova. Sudjeluju na brojnim turnirima po Hrvatskoj i susjednim zemljama poput Slovenije, Bosne i Hercegovine, Srbije, Mađarske i Makedonije.

Kada je riječ o KK Kik, nemoguće je ne spomenuti Luku Košćevića. Luka Košćević je višestruki prvak Hrvatske kroz kategorije kadeta, juniora, mlađih seniora i seniora u katama³. Bio je članom hrvatske reprezentacije na više europskih i svjetskih prvenstava, a od najznačajnijih rezultata vrijedi izdvojiti peto mjesto u Europi te dvaput treće mjesto na prvenstvu Balkana. Također, tri djevojke su ekipno u uzrastu kadetkinja prošle godine ostvarile plasman na europsko prvenstvo u izbornom procesu kroz cijelu godinu putem odlazaka na turnire i skupljanja bodova, a to su Maja Paula Kuntić, Lea Sviben i Magdalena Blažak. Plasmanu unatoč, Lea Sviben bila je mlađa od navršениh 14 godina koliko je obavezno za sudjelovanje na europskom prvenstvu te zbog toga naposljetku nisu sudjelovale. Bez obzira na to, djevojke su bile ekipni prvaci Hrvatske, osvajale su pojedinačne medalje na prvenstvima Hrvatske, a Magdalena Blažak je osvojila i treće mjesto na svjetskom kupu 2021. Ranije spomenuto europsko prvenstvo održalo se u glavnom gradu Gruzije, Tbilisiju, početkom veljače 2024. godine. Na njemu se našao i Matej Suhina koji dolazi iz naselja Bunjani u Općini Križ, a inače je član KK Mladost Ivanić Grad.

5.2. Nogometni klub „Milka Trnina“ Vezišće

Prvi dokumentirani počeci organiziranog igranja nogometa na području Vezišća datiraju još iz 1947. godine kada je osnovan klub pod nazivom Crvena Jabuka. Spomenuti klub djelovao je do 1952. godine kada je ugašen nakon smrti jednog od članova prilikom gostovanja. Dokazi o postojanju prvog kluba u obliku fotografija još se i dan danas čuvaju u trenutačnim prostorijama kluba. Ovaj klub nije igrao na sadašnjem Stadionu Tratinčica u Vezišću, već na nekadašnjem igralištu „Pod Bokima“ uz rijeku Česmu.

Zanimljivo, na prijelazu iz 1950-ih u 1960-e, dolazi do ponovnog okupljanja, ali ovaj puta u rukometni klub. Naime, u to vrijeme raste popularnost velikog rukometa⁴ na ovim prostorima. Rukometni klub zadržao se desetak godina, a ugasio se otprilike u isto vrijeme kad i veliki rukomet u ostatku Hrvatske. Postojale su dvije ekipe i spominje se naslov prvaka zagrebačke zone o kojem se ne može naći egzaktnih podataka. Uslijed komasacije, tj. okrupnjavanja zemljišta sredinom 1960-ih, klubu je dodijeljeno igralište na kojem se nogomet igra i dan danas. Nakon prestanka rada rukometnog kluba zbog nedostatka uvjeta i smanjenja popularnosti sporta, dolazi do osnivanja NK Milka Trnina 1970. godine koji neprestano djeluje do današnjeg dana.

³ Kata prevedeno znači “forma”, također i “borba s zamišljenim protivnikom”. To je skup unaprijed određenih pokreta koji se sastoji od obrambenih i napadačkih tehnika. (<https://kkhd.hr/karate-kate/>, 11.3.2024.)

⁴ Veliki rukomet (rukomet na travi ili rukomet na otvorenom) je izvorna inačica rukometa koja se igrala na nogometnom igralištu s jedanaest igrača sa svake strane. (<https://enciklopedija.hr/clanak/rukomet>, 29.2.2024.)

Iako osnovan u rujnu 1970. godine, zbog administrativnih propusta počinje se natjecati tek 1971. Osnivači kluba bili su Ivan Kosak, Ivan Topolko, Zlatko Švarc i Ivan Kovačić. Počeci su dakako bili skromni, ali od drvenih stativa i presvlačenja u društvenom domu u sedamdesetim godinama prošlog stoljeća klub je došao do zavidnih uvjeta za županijski rang u kojem se natječe, pa i za rang više. S obzirom da je tek pretkraj prošlog stoljeća Općina Križ postala dijelom Zagrebačke županije, sve do 1997. godine klub se natječe u kutinskom savezu, dok prelazi u natjecanje NSZZ (Vuković, 2004). Danas klub ima četiri mlađe uzrasne kategorije (prstići, limači, pioniri, juniori), seniorsku i veteransku momčad. Usprkos široko raširenom problemu nedostatka lokalnog stanovništva, pa tako i nogometnih igrača, proživljava svoje najljepše dane s mnoštvom registriranih članova, čestim ulaganjima u infrastrukturu i recentnim jesenskim naslovom 1. ŽNL, a tekuću sezonu završava na visokom četvrtom mjestu sa samo 7 bodova zaostatka za prvoplasiranom Dubravom. Što se tiče prisustva na društvenim mrežama, klub ima svoju Facebook stranicu na kojoj pravovremeno informira pratitelje o zbivanjima. Također, ima i svoju web stranicu, ali ona nije ažurirana više od godinu dana. Uz sve navedeno, vrijedi spomenuti i tradicionalnu organizaciju ljetnog memorijalnog turnira u spomen bivših članova.

5.3. Nogometni klub „Mladost“ Obedišće

Klub je osnovan 1963. godine kada je i počeo s natjecanjima u Nogometnom savezu Sisak. Natječe se s promjenjivim uspjehom u županijskom rang natjecanja te kratkim prekidom između 1987. i 1989. godine (Vuković, 2004).

Danas je član 1. ŽNL u kojoj ovu sezonu završava na posljednjem, dvanaestom mjestu. Broji oko 50 članova, a svoj rad bazira na financiranju od strane Općine te dobrovoljnim prilozima. Članovi se aktivno zalažu za održavanje tradicije igranja nogometa. Tijekom novije povijesti klub je imao i kategorije pionira, juniora te veterana, no danas je aktivna samo seniorska momčad. Što se tiče društvenih mreža i informiranja javnosti, klub je de facto prisutan na Facebooku, ali zadnje objave datiraju još iz 2018. godine. Također organizira ljetni memorijalni turnir, ali u nešto manjem obujmu.

5.4. Nogometni klub „Sloga“ Novoselec-Križ

Klub je osnovan za vrijeme Kraljevine SHS 1929. godine u tadašnjoj drvnoj industriji Našička u Novoselcu pod imenom „Kriško-Našički športski klub KNŠK“. Među stanovništvom bio je raširen naziv „Keneška“. Dakle, u 2024. godini klub slavi 95. obljetnicu.

Naziv „Sloga“ dolazi 1938. godine. Osnivači kluba su bili Pero Rožić, Josip Klasnička, Josip Čutura (djed bivšeg hrvatskog košarkaša Zorana Čuture), Arnald Baranj i Mladen Petrović. Nogomet je najmasovnija aktivnost društva, iako djeluje još rukometna, odbojkaška, kuglačka, šahovska i stolnoteniska sekcija (Vuković, 2004). U današnje vrijeme, broj tih sekcija ipak je nažalost prilično skromniji.

Klub prestaje s djelovanjem 1943. godine. Naime, veći broj igrača odlazi i priključuje se tadašnjem Narodnooslobodilačkom pokretu. Nakon Drugog svjetskog rata, točnije 1946. godine, klub nastavlja pod imenom FD Radnik, a ubrzo se vraća i naziv „Sloga“. Tijekom 1950-ih dolazi do raznih promjena i reorganizacija po ligama, pa čak i promjena saveza.

Što se najvećih uspjeha tiče, svakako vrijedi spomenuti sezonu 1958./1959. kada se klub plasirao u Nogometnu zonu Karlovac – Sisak, što je tada predstavljalo treći rang natjecanja u jugoslavenskom nogometu. Nažalost, zadržao se samo jednu sezonu tijesnim ispadanjem s razlikom od samo jednog boda. Sedamdesetih godina dolazi do smjena generacija i u to vrijeme u momčad dolazi jedan od najvećih uspjeha Sloge u novijoj povijesti. 1975./1976. postaje prvak međupodručne lige Sisak-Karlovac-Kutina te ostvaruje plasman u Zagrebačku zonu-Jug. Zanimljivo, gotovo cijela momčad bila je porijeklom iz Križa s velikim brojem mladih igrača. Sloga nastavlja natjecanje u Zagrebačkoj zoni-Jug, a predvodi je i proslavljeni igrač i trener Željezničara te jugoslavenski reprezentativac, veliki Josip Bukal (inače iz mjesta Okešinec u Općini Križ, a o kojem više u nastavku rada). 1978. godine nekolicina domaćih igrača napušta klub zbog nezadovoljstva politikom kluba i dovođenja velikog broja igrača izvan Križa. Spomenuti igrači osnivaju Omladinski nogometni klub „Graničar“ Križ, o kojemu će također biti riječi kasnije u radu. Nakon toga, Sloga ispada iz lige. U sezoni 1987./1988. u novinama „6. svibanj“ iz Ivanić-Grada objavljen je članak koji zorno pokazuje tadašnju situaciju u klubu. Momčad je pomlađena te na pojedinim utakmicama nemaju dovoljno igrača za izlazak na teren. Također se navodi da u klubu zanemaruju rad sa pomlatkom. Iako u novoj sezoni zauzimaju četvrto mjesto, čini se kako Sloga nepovratno klizi prema potpunom raspadu.

Godine 1991. Sloga se definitivno gasi. Klub koji je od vremena osnutka uglavnom sponzoriralo poduzeće Našička d.d. i kasnije drvno-industrijsko poduzeće Novoselec, stečajem te tvrtke i sam odlazi u „stečaj“. U ožujku iste godine na sastanku dvaju klubova iz Križa došlo je do dogovora da se klubovi spoje te da se osnuje novi klub pod nazivom ONK „Graničar-Sloga“ Križ. Prvi koraci ponovnom osnivanju NK „Sloga“ Novoselec-Križ napravljeni su u sezoni 1994./1995. kada se osniva veteranska momčad predvođena Ivicom Pavetićem. Velikom željom Ivica Pavetića, koji je i (po)najbolji igrač u povijesti kluba,

osnovana je i seniorska momčad Sloge koja počinje redovno natjecanje u drugoj županijskoj ligi Sisačko-moslavačke županije. Kvaliteta momčadi je bila izrazito visoka što i dokazuje osvajanje prvog mjesta te ulaskom u viši rang. U sezoni 1997./1998. Sloga nastavlja natjecanje u Prvoj županijskoj ligi – Istok, koju vodi Nogometni savez zagrebačke županije.

Početkom novog stoljeća klub je u teškoj financijskoj situaciji i bez adekvatne sportske opreme, ali u to vrijeme je na treningu bilo i do 25 igrača koji su živjeli za klub te jedni za drugoga. Nitko tada nije imao nikakve zahtjeve od kluba, samo je bilo bitno da se igra nogomet i poslije nastavi druženje izvan terena.

Prije gotovo 20 godina Sloga ulazi u viši rang. Naime, ekipa koja je bila prva na ljestvici odustaje od višeg ranga te Sloga kao drugoplasirana momčad ulazi u Jedinственu županijsku nogometnu ligu. U toj ligi se natječe i danas, s dvogodišnjim padom u 1.ŽNL.

Danas ima velik broj članova u svim uzrastima osim kadeta, a seniori se natječu u već spomenutoj Jedinstvenoj županijskoj nogometnoj ligi. JŽNL je inače najviši rang županijskog nogometa u Zagrebačkoj županiji, a nosi takav naziv iz razloga što se dugi niz godina županijski nogomet dijeli na istočnu i zapadnu skupinu zbog velikog broja klubova i udaljenosti među njima. Samim time, JŽNL objedinjuje klubove s istoka i zapada te predstavlja šesti rang natjecanja u hrvatskom nogometu. Nakon ove sezone dolazi do ponovnog preustroja županijskih liga u Zagrebačkoj županiji te je samim time budućnost ostanka u ligi trenutačno neizvjesna s obzirom da se Sloga našla na trinaestom od šesnaest pozicija prvenstvene ljestvice, a NSZŽ još uvijek nije donio službenu odluku o izgledu liga. Klub je aktivan na Facebooku i Instagramu sa mnoštvom objava i pravovremenim informiranjem navijača o zbivanjima unutar kluba.

5.5. Rukometni klub „Sloga“ Novoselec-Križ

Rukometni klub „Sloga“ Novoselec-Križ osnovan je 01.05.1954. godine, što znači da ove godine slavi čak 70 godina postojanja. Što se novije povijesti tiče, čak od 2006. godine natječe se u 3.HRL-središte s promjenjivim uspjehom od 15. do 3. mjesta na tablici. 2011. godine klub je imao 71 licenciranu osobu, od toga 60 rukometaša i 11 službenih osoba (RSZŽ „10 godina rada i djelovanja, 2001.-2011.) dok je 2021. godine taj broj drastično pao. Naime, u klubu je bilo ukupno 33 licencirane osobe, od toga 31 igrač i 2 trenera (RSZŽ „20 godina rada i djelovanja, 2001.-2021., razdoblje 2016.-2021.“). Danas seniorska momčad prolazi kroz teško razdoblje s manjkom igrača i velikim brojem uzastopnih poraza u prvenstvu te sezonu završava na skromnom jedanaestom mjestu od četrnaest ekipa u ligi. Klub je prisutan na društvenim mrežama Facebook i Instagram.

Upravo iz RK Sloge potekli su profesionalni rukometaši poput Luke Sokolića (AEK Athens HC), poluprofesionalni poput Viktora Gorčana (RK Moslavina Kutina) ili osvajača Europskog juniorskog prvenstva u rukometu na pijesku 2019. godine, Ivana Rukljača.

5.6. Teniski klub Križ

Teniski klub Križ je najnoviji klub s područja Općine. Osnovan je 16.05.2020. godine te broji oko 50 članova. Vodstvo kluba čine predsjednik Mihovil Jagodić, dopredsjednik Vedran Borić te tajnik Stjepan Rogić. Svake godine održava se teniski turnir u sklopu proslave dana i pod pokroviteljstvom Općine Križ pod nazivom „Križevo“ uz kotizaciju od 20 EUR-a koja se preusmjerava u humanitarne svrhe. Na kraju svake sezone održava se i završni „Masters“ turnir lige. Klub kontinuirano ulaže u teren, kao i popratne sadržaje, kako bi uvjeti za igru i gledanje tenisa bili što kvalitetniji uz pomoć donacija lokalnih tvrtki. Klub je prisutan na društvenoj mreži Facebook.

5.7. Ženski rukometni klub „Trnina“ Križ

Ženski rukometni klub „Trnina“ Križ osnovan je 21.03.1999. godine, što znači da ove godine slavi četvrt stoljeća postojanja. Kao i RK Sloga, natječe se u 3.HRL središte s promjenjivim uspjehom, najčešće u sredini tablice, dok u tekućoj sezoni pretendira na sami vrh i završava sezonu na drugom mjestu prvenstvene tablice. 2011. godine klub je imao 44 licencirane osobe, od toga 39 rukometašica i 5 službenih osoba (RSZŽ „10 godina rada i djelovanja, 2001.-2011.) dok je 2021. godine taj broj porastao na 56 licenciranih osoba, od toga 52 igračica, 2 trenera i 3 službene osobe (RSZŽ „20 godina rada i djelovanja, 2001.-2021., razdoblje 2016.-2021.“). Ovaj trend rasta ženskog sporta, posebice rukometa, potrebno je poticati te pohvaliti. Klub je prisutan na društvenim mrežama Facebook i Instagram.

5.8. Neaktivni sportski klubovi

Na području Općine Križ nekoć je djelovalo i desetak nogometnih klubova, a danas je ostalo samo njih 3. Prema tome, može se zaključiti kako ovi prostori imaju bogatu povijest i tradiciju igranja nogometa, iako je danas broj klubova daleko manji. U nastavku će biti spomenuti neki od najrelevantnijih neaktivnih klubova. Vrijedno je spomenuti klubove koji trenutno nisu aktivni, a bili su u razdoblju od 2. svjetskog rata pa do današnjice, da bi se dobio dojam o brojnosti i tradiciji. Nažalost, pronaći egzaktno podatke o tim klubovima gotovo je nemoguće. Uz Slogu, niz godina postojao je i drugi klub na području Križa pod nazivom Graničar. Zadržao je kulturni status među lokalnim stanovništvom te mnogi žale za njegovim nestankom.

Osnovan je 1978. godine od braće Mraović i ostalih entuzijasta iz Križa koji su otišli iz Sloge nakon nezadovoljstva politikom vođenja kluba i velikim brojem igrača koji su dolazili izvan Križa. Cijelo vrijeme svojeg postojanja sudjeluje u natjecanju kutinskog i sisačkog podsaveza, a najveći uspjeh ostvaruje natjecanjem u Zagrebačkoj zoni-istočna skupina (Vuković, 2004).

Najzaslužniji igrači kluba su Petar Mraović te Vladimir Koletić, vratar koji je i danas aktivan u veteranskom nogometu NK Sloge Križ u sedmom desetljeću života!

Od 1997. do gašenja 2018. godine klub sudjeluje u 2. ŽNL istok. Tijekom 21. stoljeća Graničar je povremeno imao i pionirsku i juniorsku uz seniorsku konkurenciju, a u trenutku gašenja ostala je samo seniorska momčad koja je igrala na rekreativnoj razini. Graničar je bio prisutan i na društvenoj mreži Facebook.

NK Omladinac Konščani je klub o kojemu se mogu pronaći tragovi sudjelovanja u međuopćinskim ligama tijekom 80-ih i 90-ih godina prošlog stoljeća. Klub se gasi sredinom 90-ih godina prošlog stoljeća.

NK Jedinstvo Rečica osnovano je 1973. godine pod nazivom Jedinstvo Rečica-Razljev. Bez vlastitog igrališta i uvjeta, klub se ugasio već nakon sezone i pol. Dobrovoljnim radom omladina gradi u mjestu igralište te 1978. godine ponovo osniva NK Jedinstvo. Član NSZZ također postaje 1997. godine, a početkom stoljeća kotira visoko u županijskim ligama (Vuković, 2004). Međutim, uslijed financijskih poteškoća, klub se gasi 2006. godine.

NK Jedinstvo Bunjani bio je klub s područja istoimenog mjesta koji je djelovao tijekom kasnog 20. stoljeća. Isto kao i o ranije spomenutom Omladincu, gotovo je nemoguće pronaći relevantne informacije iz arhive o njegovom postojanju. Prema usmenoj predaji, klub je ugašen u razdoblju nakon Domovinskog rata. Postojeća oronula zgrada svlačionica i igralište prekriveno raslinjem samo su podsjetnik da je tu nekad djelovao nogometni klub, a o njegovim „uspjesima“ sjeća se starije stanovništvo.

Posljednji nogometni klub o kojem će se pisati u ovom dijelu rada je NK Udarnik Okešinec. „Susjed“ je NK Milka Trnina, s obzirom da je riječ o dva izdvojena naselja koja se nalaze jedno pored drugog, osnovan je 1947. godine. Sredinom stoljeća u mjestu prevladava veći interes za rukomet, pa se u tom razdoblju ne igra nogomet već rukomet i to navodno vrlo uspješno u republičkoj ligi. Prestankom igranja rukometa klub se gasi da bi 1970. bio ponovo osnovan kao nogometni. Od najvećih uspjeha vrijedi spomenuti trostruko osvajanje kupa na

Kutinskom savezu. Klub djeluje do 2002. godine kada pomanjkanjem domaćeg igračkog kadra prestaje s aktivnostima (Vuković, 2004).

Zanimljiva je činjenica ta kako je i košarkaški klub postojao u Križu prije više od jednog desetljeća, no uslijed pomanjkanja podrške Općine u vidu financiranja i nedostatka interesa mlađih dobnih kategorija, ugašen je. Naime, tijekom nekih četiri godine postojanja nije se uspjelo pokrenuti mlađe kategorije jer je bilo zainteresirano svega nekoliko djece. Spominje se i loša organizacija unutar kluba gdje je samo jedna osoba odrađivala apsolutno sve zadatke, a većina igrača bila je bez škole košarke. Bez obzira na sve spomenuto, interes za košarkom i dalje postoji. Vrijedi spomenuti da se svakodnevno u ljetnim mjesecima za igranje košarke pod jednim košem, tzv. „haklanjem“ na prostoru Sportskog parka Križ čeka mjesto više.

Početak stoljeća djelovao je i Malonogometni klub Križ. Osnovan je 2002. godine, a natjecao se u 2. malonogometnoj ligi s promjenjivim uspjehom. Najveću aktivnost bilježio je tijekom ljetnih mjeseci kada se organizirao malonogometni turnir u Križu (Vuković, 2004).

6. POZNATI SPORTAŠI I SPORTSKI DJELATNICI S PODRUČJA OPĆINE KRIŽ

Iako relativno nepoznata na sportskoj mapi u širokoj javnosti, Općina Križ može se pohvaliti i nekim profesionalnim sportašima i sportskim djelatnicima. Vrijedi spomenuti one koji su poznati na području puno širem od obuhvata Općine, pa čak i Republike Hrvatske, a to su abecednim redoslijedom:

1. Dario Bašić, nogometni trener
2. Marino Bašić, osobni trener
3. Josip Bukal, nekadašnji nogometaš
4. Ivan Cvijanović, nogometaš
5. Luka Sokolić, rukometaš
6. Luka Stojković, nogometaš
7. Filip Vučelić, rukometaš

6.1. Dario Bašić

Dario Bašić je doktor kineziologije, hrvatski nogometni trener i bivši izbornik hrvatske nogometne reprezentacije do 17 godina. Najmlađi je izbornik u povijesti hrvatskih nogometnih reprezentacija. Brat je Marina Bašića te dolazi iz Bunjana na koje je ponosan u svojim izjavama. Posjeduje UEFA Pro licencu još od 2012. godine. Trenersku karijeru započeo je vrlo mlad, nakon prestanka igranja nogometa uslijed više težih ozljeda. Zanat brusi najviše na arapskom poluotoku, gdje je trenirao Al Wahdu U18 iz Abu Dhabija, Al Ain U18 i U19, olimpijske ekipe Omana i Bahreina, a trenutno je izbornik U20 reprezentacije Kuvajta.

6.2. Marino Bašić

Marino Bašić je magistar kineziologije i doktorand na Kineziološkom fakultetu, osobni trener te osnivač i vlasnik Basic Gym One. Dolazi iz mjesta Bunjani u Općini Križ. Posjeduje zaista impresivan životopis za jednog osobnog i kondicijskog trenera.

Naime, kondicijski je trener hrvatske skijaške reprezentacije od 2010. godine, kondicijski trener na teniskim kampovima Hrvatskog teniskog saveza od 2005. godine i kondicijski trener U21 hrvatske nogometne reprezentacije. Autor je i brojnih seminara i knjiga s područja kondicijskog treninga. Bio je i osobni trener brojnim profesionalnim sportašima poput Borne Ćorića, Miloša Raonića, braće Valenta i Martina Sinkovića, Filipa Zubčića, Luke Sokolića...

Na društvenim mrežama Instagram i Facebook prati ga po više od 20 000 ljudi, a ima i svoju web stranicu. Vezano uz Općinu Križ i njezinu okolicu, bio je i nogometni trener NK Sloga Križ te NK Naftaš Ivanić.

6.3. Josip Bukal

Josip Bukal bio je jedan od poznatijih nogometaša bivše Jugoslavije. Rođen je u mjestu Okešinec u Općini Križ 15. studenog 1945. godine, a preminuo je u Sarajevu 30. kolovoza 2016. godine. Još kao dječak preselio je u Sarajevo, gdje je počeo trenirati nogomet u Željezničaru. Igrao je na poziciji napadača, a u nogometnim krugovima bio je poznat po izrazito snažnom udarcu. Prema neslužbenim podacima, jednom prilikom mu je izmjerena brzina udarca od preko 140 km/h.

Bio je najbolji strijelac Željezničara u sezoni 1971/72., kada je popularni sarajevski klub osvojio svoj prvi i jedini naslov prvaka bivše Jugoslavije. Za Željezničar je postigao 327 golova u 464 utakmice, od čega 127 u ligaškim i kup utakmicama. U dresu reprezentacije Jugoslavije nastupio je u 24 utakmice i postigao deset golova. Bio je i najbolji strijelac Kupa UEFA-e 1974. s 12 golova. Igrao je i u Standardu iz Liega, gdje se zadržao od 1973. do 1976., kada se ponovno vratio u Željezničar i zaključio igračku karijeru. Godinama je radio kao trener u omladinskoj školi Željezničara, a u sezoni 1988./89. nakratko je bio i trener prve momčadi. (<https://gol.dnevnik.hr/clanak/nogomet/preminuo-josip-bukal-legenda-sarajevskog-zeljeznicara---448516.html>, 19.5.2024.)

Stariji stanovnici i simpatizeri sporta u Križu s nostalgijom se prisjećaju definitivno najuspješnijeg sportaša ikad s područja Općine Križ.

6.4. Ivan Cvijanović

Ivan Cvijanović je talentirani mladi nogometaš NK Osijeka na posudbi u NK Šibenik. Rođen je 9. listopada 2003. godine u Zagrebu, a dolazi iz naselja Rečica Kriška u sastavu Općine Križ. Svoje prve nogometne korake napravio je u Ivanić-Gradu, u tamošnjoj školi nogometa NK Naftaš Ivanić, a jednu polusezonu proveo je i u NK Sloga Križ. Iz Naftaša je 2016. godine otišao u NK Lokomotivu, jednu od najboljih škola nogometa u državi. Član je NK Osijeka od 2020. godine, s već spomenutom ovosezonskom posudbom u NK Šibenik gdje pruža izvrsne partije. Bio je članom hrvatske nogometne reprezentacije u uzrastima U17, U18, U19 i U20, a trenutno je aktualni U21 reprezentativac.

6.5. Luka Sokolić

Luka Sokolić rođen je 15. travnja 1990. godine u Zagrebu. Svoje prve rukometne korake napravio je u RK Slogi iz Križa, a u 14. godini prešao je u RK Dugo Selo iz kojeg je nakon 2 i pol godine prešao u RK Zagreb. Nakon brojnih posudbi iz Zagreba, gdje ne dobiva pravu priliku u seniorskoj momčadi zbog velike konkurencije, igra za RK Goricu. Tamo postaje najbolji strijelac prvenstva te nakon više ponuda iz inozemstva prelazi u danski KIF Kolding. Nastupao je još i za švedski Eskilstuna Guif, hrvatski RK Nexe iz Našica, francuski Felix Toulouse, a trenutno je član grčkog AEK Athens HC. Bio je i dijelom hrvatske U19 reprezentacije koja je 2009. godine osvojila svjetsko prvenstvo u Tunisu.

6.6. Luka Stojković

Luka Stojković rođen je 28. listopada 2003. godine u Zagrebu, a dolazi iz naselja Novoselec u Općini Križ. Prve je nogometne korake načinio u Slogi iz Križa, nastavio u Naftaš Ivaniću, da bi već kao 12-godišnjak pristupio Lokomotivi, što dovoljno govori o kakvom se izvanrednom talentu radi. Mladi, daroviti veznjak danas je član zagrebačkog Dinama s kojim je 2023. potpisao ugovor na 5 godina u transferu vrijednom čak 3 milijuna eura. Bio je član U16, U19, U20 i U21 hrvatske nogometne reprezentacije.

Stojkovićeve nogometne odlike na trenutke podsjećaju i na ikonu maksimirskog kluba, Marka Mlinarića: počeo je na lijevom krilu, potom uskočio u sredinu, silovito bi pucao lijevom nogom, a odmah nakon toga i desnom, kornere bi izvodio lijevom, potom i desnom... Tako je igrao Mlinarić, a slične je pokrete u svojoj dosadašnjoj mladoj karijeri pokazao i Stojković koji bi svojim talentom mogao slijediti put slavnog prethodnika.

(<https://gnkdinamo.hr/hr/vijesti/clanak/luka-stojkovic-novi-igrac-dinama>, 23.5.2024.)

U seniorskoj se karijeri profilirao u svestranog veznog igrača, nastupao je i u ulozi krila i u sredini veznoga reda. U Prvoj HNL debitirao je na proljeće 2021. godine i u međuvremenu postao standardni član udarnog sastava Lokomotive. Nažalost, po dolasku u Dinamo pretrpio je tešku ozljedu koljena koja ga je stavila van pogona gotovo cijelu sezonu, s povratkom na teren tek u zadnjoj utakmici sezone.

6.7. Filip Vučelić

Filip Vučelić rođen je 11. srpnja 1995. godine, a dolazi s područja Općine Križ. Svoj rukometni put započeo je u MRK Ivanić, a zatim nastupao za RK KTC Križevci, RK Dubrava i RK Moslavina. Nakon Hrvatske nastavlja u Francuskoj, točnije u Union Sportive Dreux Vernouillet Handball, odakle prelazi u Angers SCO Handball gdje je i trenutno.

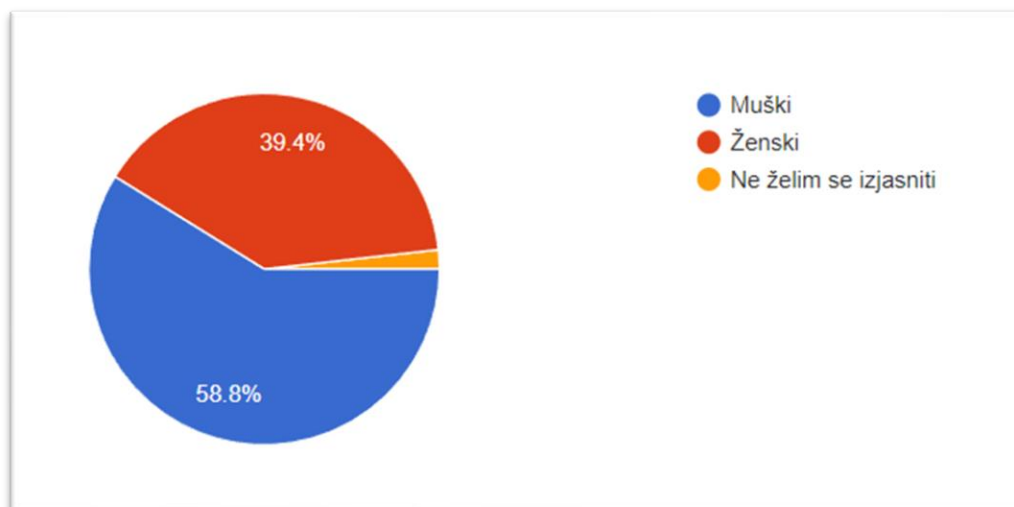
7. STAVOVI I INTERESI VEZANI UZ SPORT NA PODRUČJU OPĆINE KRIŽ

S obzirom da su ranije u radu obrađene sportska infrastruktura, financiranje sporta, sportski klubovi i sportaši na području Općine Križ, u nastavku slijedi istraživanje u obliku anketnog upitnika postavljenog lokalnom stanovništvu i relevantnim akterima u sportskoj zajednici.

U anketnom upitniku koji je obuhvatio reprezentativni uzorak građana Općine Križ ispitanici su njihovi stavovi vezani uz sportsku infrastrukturu, ulaganje financijskih sredstava i prostora za razvoj novih klubova i sportova. Također, ispitano je znanje o postojećem stanju sporta te je ostavljen prostor za konkretne prijedloge unapređenja sadašnjeg stanja sporta u Općini Križ.

Na grafikonu 1 prikazana je struktura sudionika ankete po spolovima. 58.8% ispitanika izjasnilo se da je muškog spola, 39.4% ženskog spola, a 1.8% se ne želi izjasniti. Iako je prema Popisu stanovništva u Općini Križ oko stotinjak žena više nego muškaraca, ipak je bio veći broj muških ispitanika. To se može pripisati činjenici da je puno veći broj sportaša nego sportašica na području Općine.

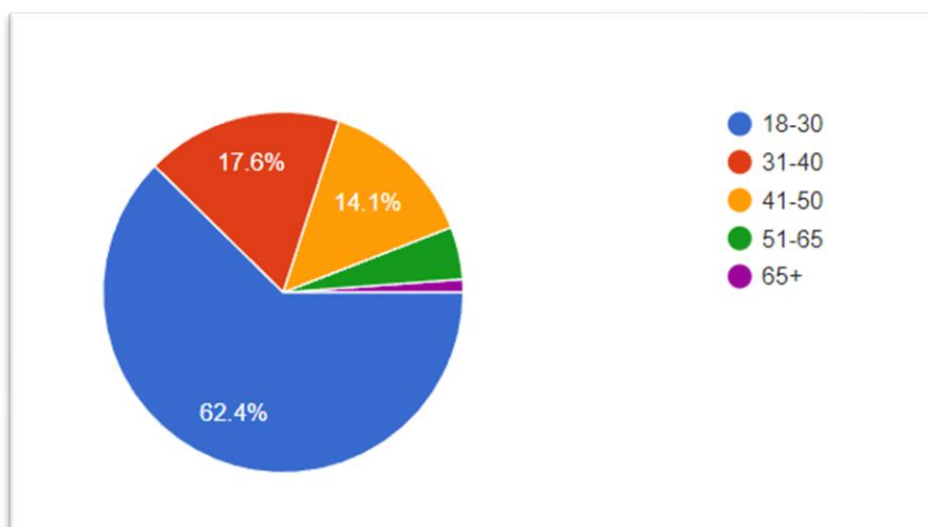
Grafikon 1: Spolna struktura ispitanika

Izvor: izrada autora

Na grafikonu 2 prikazana je struktura ispitanika po dobi. 62.4% ispitanika ima između 18 i 30 godina, 17.6% između 31 i 40 godina, 14.1% između 41 i 50 godina , 4.7% između 51 i 60 godina te 1.2% ima više od 65 godina. Ovaj grafikon potvrđuje činjenicu da osobe treće dobi nisu zainteresirane za sudjelovanju u sportu i sportsko-rekreacijskim aktivnostima te da nisu uključene, što se potvrđuje i istraživanjima na razini države. Pohvalno je što je najveći broj ispitanika iz mlađe dobne skupine.

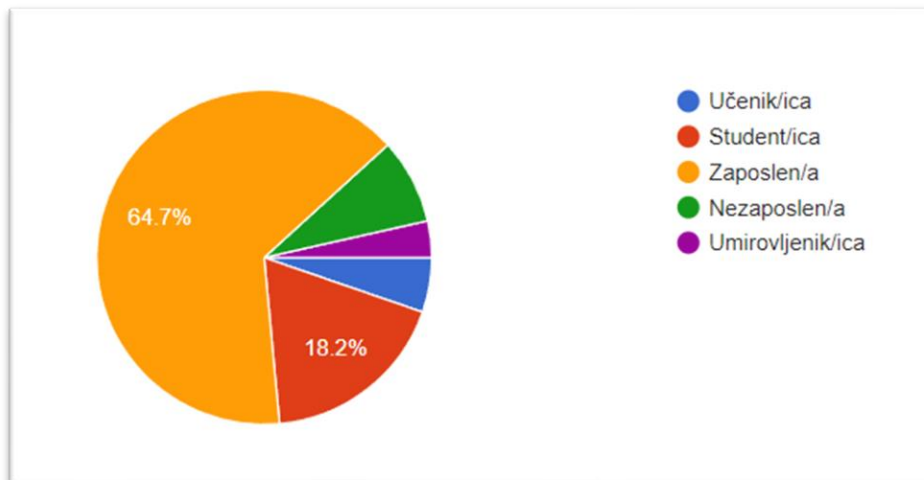
Grafikon 2: Dobna struktura ispitanika

Izvor: izrada autora

Na grafikonu 3 prikazan je aktivni radni status ispitanika. Pomalo iznenađujuće, uvjerljivo je najveći broj zaposlenih, točnije njih čak 64.7%. Slijedi skupina za koju se očekivalo da će ostvariti veći postotak, a to su studenti sa 18.2%. Postotak nezaposlenih iznosi 8.2%, učenika je 5.3%, a umirovljenika je 3.5%.

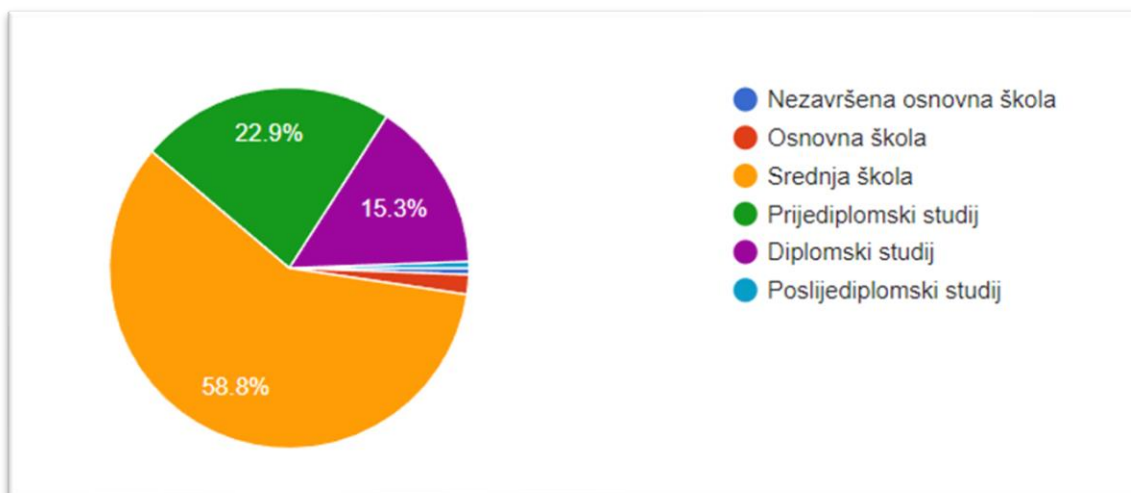
Grafikon 3: Aktivni radni status ispitanika

Izvor: izrada autora

Na grafikonu 4 prikazan je postignuti stupanj obrazovanja ispitanika. Kao što je bilo i za očekivati, prevladava postignuto srednjoškolsko obrazovanje s 58.8%. Slijede ga prijediplomski studij s 22.9% i diplomski studij s 15.3%. U izrazito malim postocima izražene su sljedeće kategorije: samo završenu osnovnu školu ima 1.8%, a poslijediplomski studij i nezavršenu osnovnu školu ima po 0.6% ispitanika.

Grafikon 4: Postignuti stupanj obrazovanja ispitanika

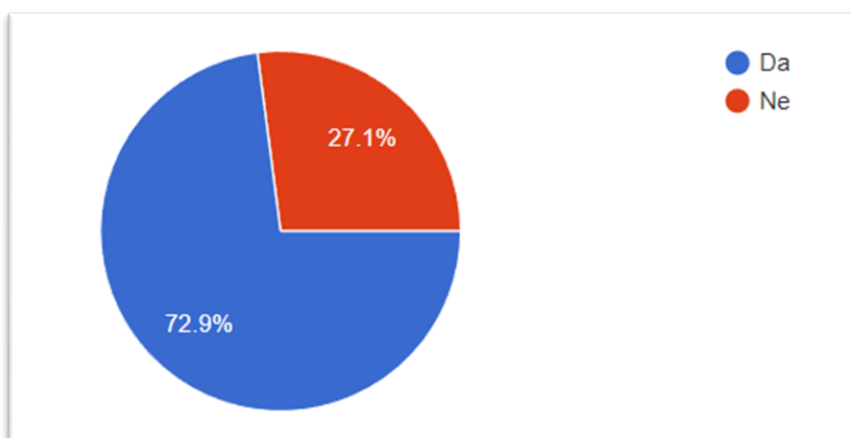
Izvor: izrada autora

Na grafikonu 5 prikazano je prebivalište ispitanika s naglaskom na Općinu Križ. Navedeni grafikon postavljen je iz razloga što Općina Križ na zapadu, jugozapadu i sjeverozapadu graniči s Gradom Ivanić-Gradom, na sjeveroistoku s Gradom Čazmom iz Bjelovarsko-bilogorske županije, dok se na istoku i jugoistoku nalazi granica s Općinom Velika Ludina koja se nalazi u Sisačko-moslavačkoj županiji (<https://www.opcina-kriz.hr/ok/o-krizu/>, 13.12.2023.).

Samim time i činjenicom da se velik broj dnevnih migracija odvija na spomenutom području, kao i povezanošću tih krajeva tijekom povijesti, istraživanje je htjelo obuhvatiti i relevantne aktere koji možda i nemaju prebivalište na području Općine Križ.

Nakon svega navedenog, podaci pokazuju da 72.9% ispitanika živi na području Općine, a 27.1% ne živi na području Općine.

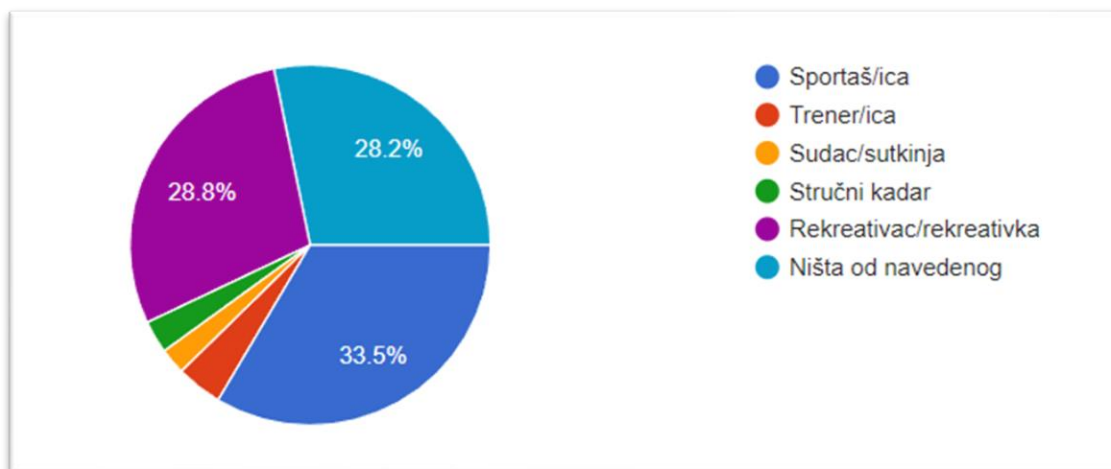
Grafikon 5: Prebivalište ispitanika na području Općine Križ

Izvor: izrada autora

Grafikon 6 prikazuje odgovore na pitanje „Bavite li se sportom ili ste uključeni u sport u nekoj ulozi?“. Najveći postotak ispitanika, njih 33.5% su sportaši/ce. Na tijesnom drugom mjestu nalazi se kategorija rekreativac/rekreativka s 28.8%. Poražavajući podatak je činjenica da čak 28.2% nije uključeno u sport niti se bavi sportom. Kao i na razini cijele države i u usporedbi s ostatkom Europe, taj postotak je iznimno visok i govori o fizičkoj neaktivnosti stanovništva. Naime, prema istraživanju agencije IPSOS iz 2017. godine, gotovo dvije trećine, odnosno čak 62% populacije Hrvatske starije od 15 godina uopće se ne bavi športskom, rekreacijskom ili drugim vidom tjelesne aktivnosti, a što su stariji, Hrvati se navedenim aktivnostima bave sve manje. Prema tome, vidljivo je kako je slična situacija i na području Općine Križ. U manjim postocima su kategorije trenera (4.1%), stručnih kadrova (2.9%) te sportskih sudaca (2.4%).

Grafikon 6: „Bavite li se sportom ili ste uključeni u sport u nekoj ulozi?“

Izvor: izrada autora

U nastavku slijede određene tvrdnje vezane uz sport na području Općine Križ koje su ispitanici mogli ocijeniti na ljestvici od 1 do 5 kako slijedi:

1-u potpunosti se ne slažem

2-ne slažem se

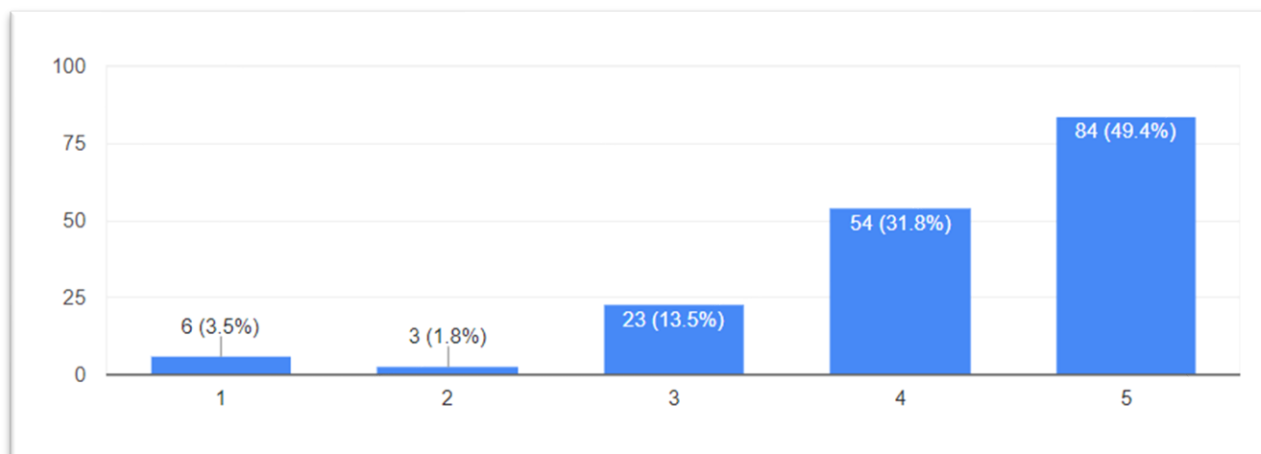
3-niti se slažem niti se ne slažem

4-slažem se

5-u potpunosti se slažem

S tvrdnjom kako je kvalitetna sportska infrastruktura jedna od glavnih pretpostavki za daljnji razvoj sporta na području Općine Križ u potpunosti se slaže 49.4%, djelomično se slaže 31.8%, 13.5% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže, a djelomično ili u potpunosti se ne slaže samo sveukupno 5.3%. Navedeni rezultati vidljivi su niže na grafikonu 7.

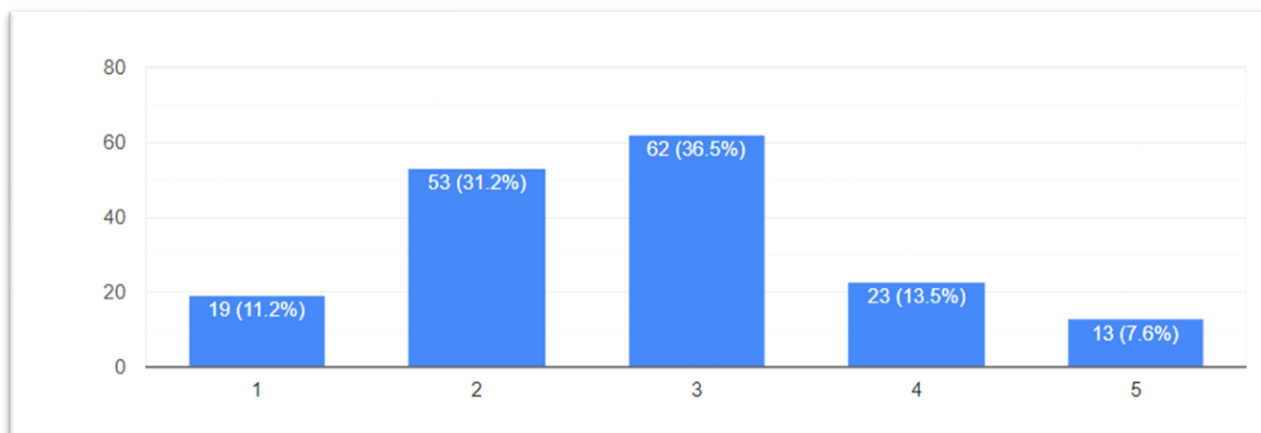
Grafikon 7: „Kvalitetna sportska infrastruktura jedna je od glavnih pretpostavki za daljnji razvoj sporta na području Općine Križ.“

Izvor: izrada autora

Grafikon 8 prikazuje odgovore na tvrdnju kako postojeća sportska infrastruktura u Općini Križ zadovoljava potrebe svih sportova. Najveći dio ispitanika je neodlučan, točnije 36.5% niti se slaže niti se ne slaže. Zbroj onih koji se djelomično ili u potpunosti ne slažu iznosi 42.4%, a oni koji se u potpunosti ili djelomično slažu iznose 21.1%.

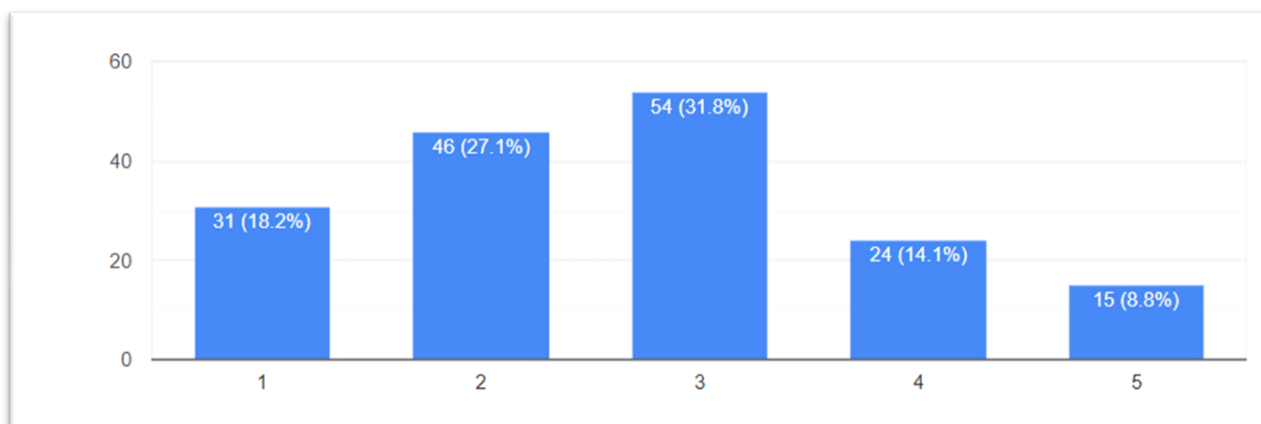
Grafikon 8: „Postojeća sportska infrastruktura u Općini Križ zadovoljava potrebe svih sportova.“

Izvor: izrada autora

Grafikon 9 prikazuje odgovore na tvrdnju da Općina Križ ulaže dovoljno financijskih sredstava za razvoj sporta. Sukladno očekivanjima, većina ispitanika smatra da se ne ulaže dovoljno. Čak 45.3% se djelomično ili u potpunosti ne slaže. 31.8% ispitanika niti se slaže niti se ne slaže. Samo 22.9% ispitanika smatra da Općina Križ ulaže dovoljno financijskih sredstava.

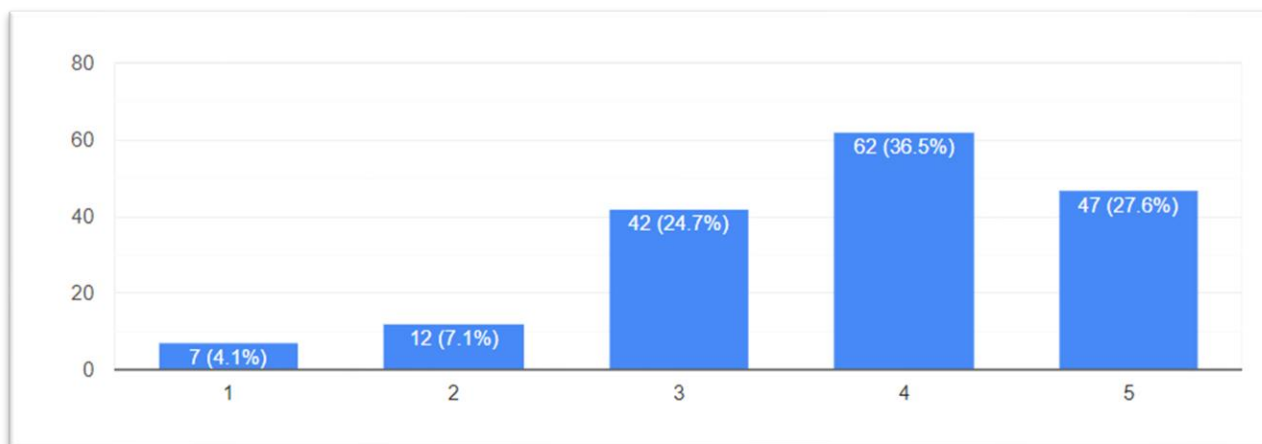
Grafikon 9: „Općina Križ ulaže dovoljno financijskih sredstava za razvoj sporta.“

Izvor: izrada autora

Na grafikonu 10 prikazani su odgovori na tvrdnju „S obzirom na uvjete, sportaši u Općini Križ postižu kvalitetne rezultate.“ 11.2% se djelomično ili u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom, 24.7% niti se slaže niti se ne slaže, dok preostalih 63.8% smatra da sportaši uistinu i postižu kvalitetne rezultate. Ovim stavovima pripisuje se činjenica kako iz Općine Križ dolaze profesionalni nogometaši poput Luke Stojkovića i Ivana Cvijanovića, rukometaši poput Filipa Vučelića i Luke Sokolića ili stručni kadrovi poput braće Darija i Marina Bašića.

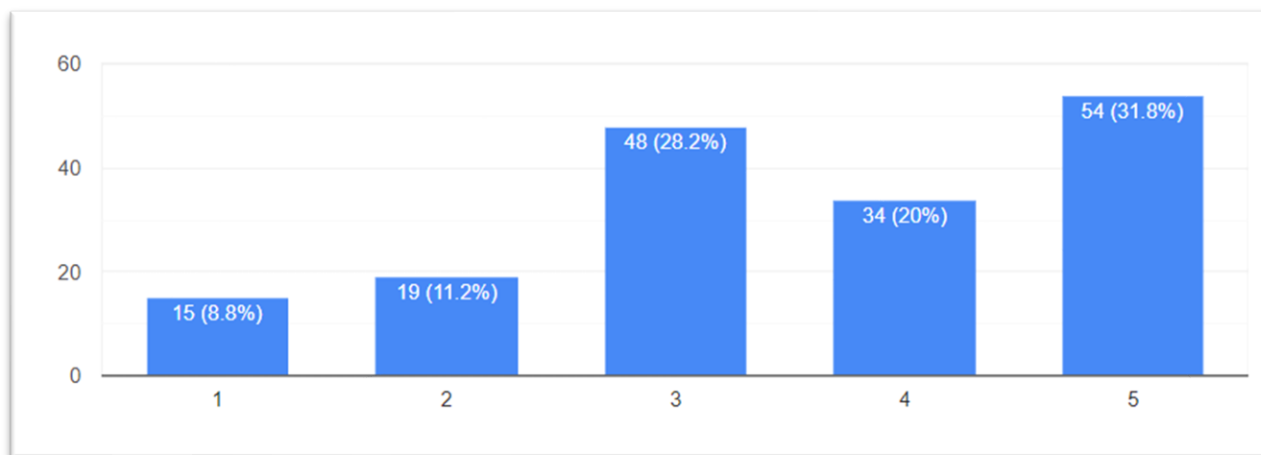
Grafikon 10: „S obzirom na uvjete, sportaši u Općini Križ postižu kvalitetne rezultate.“

Izvor: izrada autora

Grafikon 11 prikazuje odgovore na tvrdnju „Na području Općine Križ postoji prostor za razvoj novih sportova i klubova.“. Uz navedenu tvrdnju, ostavljen je prostor za konkretne prijedloge koje sportove i klubove treba razvijati, o čemu će biti riječi kasnije u radu. 20% ispitanika se djelomično ili u potpunosti ne slaže da ima prostora za razvoj, 28.2% je neodlučno, dok se 51.8% djelomično ili u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom.

Grafikon 11: "Na području Općine Križ postoji prostor za razvoj novih sportova i klubova."

Izvor: izrada autora

Kao što je i ranije spomenuto, sljedeće pitanje u anketnom upitniku bilo je otvorenog tipa i glasilo je „Predložite koje sportove/klubove treba razvijati.“. Na navedeno pitanje dobiveno je 112 odgovora koji će biti pobliže analizirani i grupirani u nastavku.

1. Ostali sportovi/klubovi: 30 odgovora
2. Nogomet: 28 odgovora
3. Košarka: 16 odgovora
4. Rukomet: 9 odgovora
5. Odbojka: 8 odgovora
6. Atletika: 6 odgovora
7. Boks: 5 odgovora
8. Tenis: 5 odgovora
9. Biciklizam: 2 odgovora
10. Plivanje: 2 odgovora
11. Gimnastika: 1 odgovor

Dakle, najveći broj sličnih odgovora (njih 28) bio je vezan uz razvitak nogometa, iako je i trenutno on najrazvijeniji sport. Taj podatak ne treba čuditi s obzirom na popularnost nogometa u Općini, a i na razini ostatka države.

Nakon nogometa, slijedi košarka sa 16 odgovora, što potvrđuje interes za tim sportom.

Nakon košarke, slijedi rukomet koji je drugi najpopularniji sport u Općini Križ. S muškim i ženskim rukometnim klubom i brojnim uzrastima, rukomet visoko kotira u popraćenosti i popularnosti.

Odbojka, bila ona dvoranska ili na pijesku, slijedi kao prijedlog s 8 ponovljenih odgovora. Prostora za razvoj odbojke definitivno ima, posebice ako uzmemo u obzir da je u ljetnim mjesecima teren za odbojku na pijesku svakodnevno prepun mladih rekreativaca koji igraju često i u više ekipa u „mini“ turnirskom sustavu. Također, neka naselja poput Bunjana su imala ili još uvijek imaju postojeće terene za odbojku na pijesku.

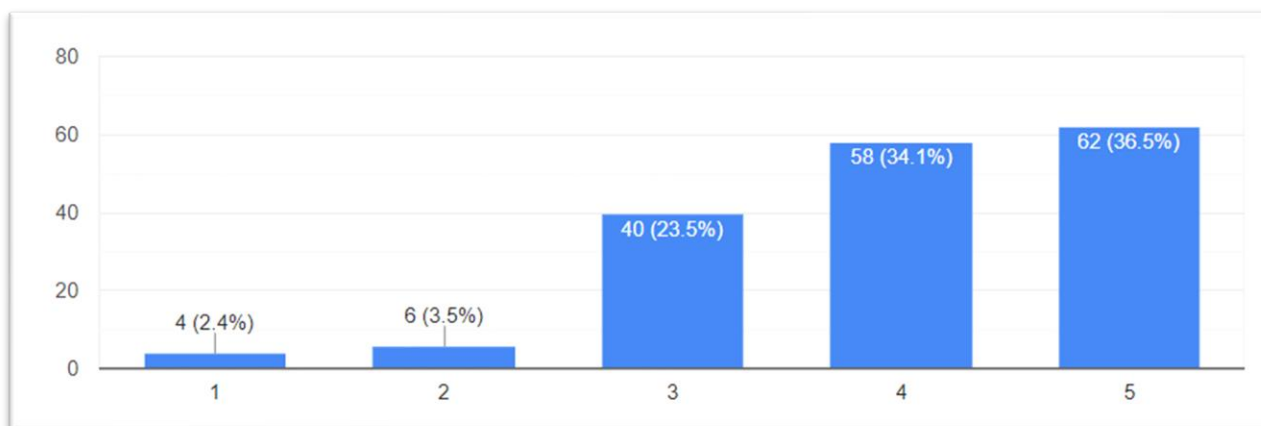
Atletika kao sljedeći odgovor nije nikad bila zastupljena na području Križa. Iako oko glavnog nogometnog terena na Sportskom parku ima prostora za atletsku tartan stazu, čini se kako nikad u modernije vrijeme nije bilo dovoljno interesa za izgradnju iste.

Boks i tenis su zastupljeni u rekreativnom i isključivo amaterskom obliku, a plivanje i gimnastiku trenutačno nije moguće razvijati zbog nedostatka bazena i gimnastičkih sprava.

Najbrojnija kategorija ostalih sportova prepuna je raznih prijedloga, bile to varijacije na temu ranije spomenutih sportova ili maštovite ideje poput golfa, bejzbola, kuglanja ili šaha.

Grafikon 12 prikazuje odgovore na tvrdnju „Na području Općine Križ postoji prostor za izgradnju nove sportske infrastrukture.“ Tu su stavovi ispitanika prilično jednosmjerni. Naime, samo 5.9% se djelomično ili u potpunosti ne slaže, dok 23.5% niti se slaže niti ne slaže, 34.1% se slaže i 36.5% se definitivno slaže. Dakle, ispitanici većinski vjeruju kako postoji prostor za razvoj nove sportske infrastrukture, a u sljedećem pitanju su mogli i dati svoje prijedloge.

Grafikon 12: „Na području Općine Križ postoji prostor za izgradnju nove sportske infrastrukture.“

Izvor: izrada autora

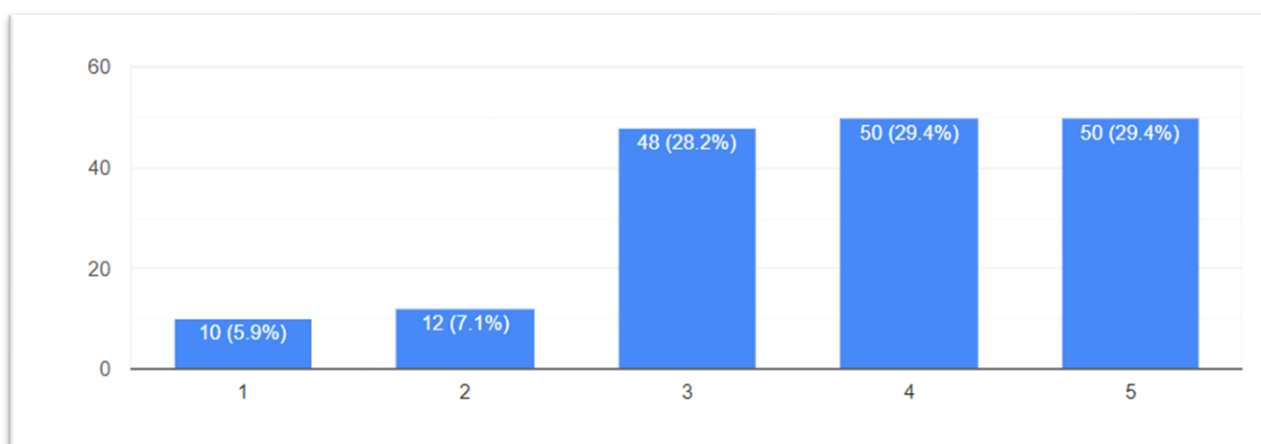
Sljedeće pitanje u anketnom upitniku je ponovo bilo otvorenog tipa kako bi dobili konkretne prijedloge koju točno infrastrukturu treba razvijati i glasilo je „Navedite objekte koje smatrate da je potrebno izgraditi.“. Prikupljena su 82 odgovora i grupirana u nastavku. Vrlo popularan odgovor je onaj vezan uz izgradnju ranije spomenute teretane.

1. Ostali objekti: 24 odgovora
2. Sportska dvorana: 21 odgovor
3. Teretana: 14 odgovora
4. Plivalište: 11 odgovora
5. Atletska staza: 8 odgovora
6. Balon: 4 odgovora

Sportska dvorana odgovor je s najviše ponavljanja i očita je želja ispitanika. Uz više varijacija (velika sportska dvorana, manja, plesna itd.) najpopularniji je odgovor. Drugi najčešći odgovor je već ranije spomenuta teretana i nema sumnje da će kapaciteti nakon otvaranja biti popunjeni. Zatim slijedi plivalište što je također kvalitetan prijedlog ako uzmemo u obzir činjenicu da bazena olimpijskih propozicija nema na širem području oko Križa. Sljedeći odgovori s više ponavljanja su atletska staza i multifunkcionalni balon, a među ostalim objektima spominje se obnavljanje MotoCross staze u Šušnjarima, boks arena, kuglana, športsko-rekreacijski centar i revitalizacija postojećih oronulih objekata sportske infrastrukture na području Općine.

Grafikon 13 prikazuje odgovore na tvrdnju „Na području općine Križ postoji prostor za organizaciju novih sportskih natjecanja.“. S navedenom tvrdnjom u potpunosti ili djelomično se ne slaže 13% ispitanika, niti se slaže niti ne slaže 28.2% ispitanika, a preostalih 58.8% slaže se djelomično ili u potpunosti.

Grafikon 13: „Na području općine Križ postoji prostor za organizaciju novih sportskih natjecanja.“

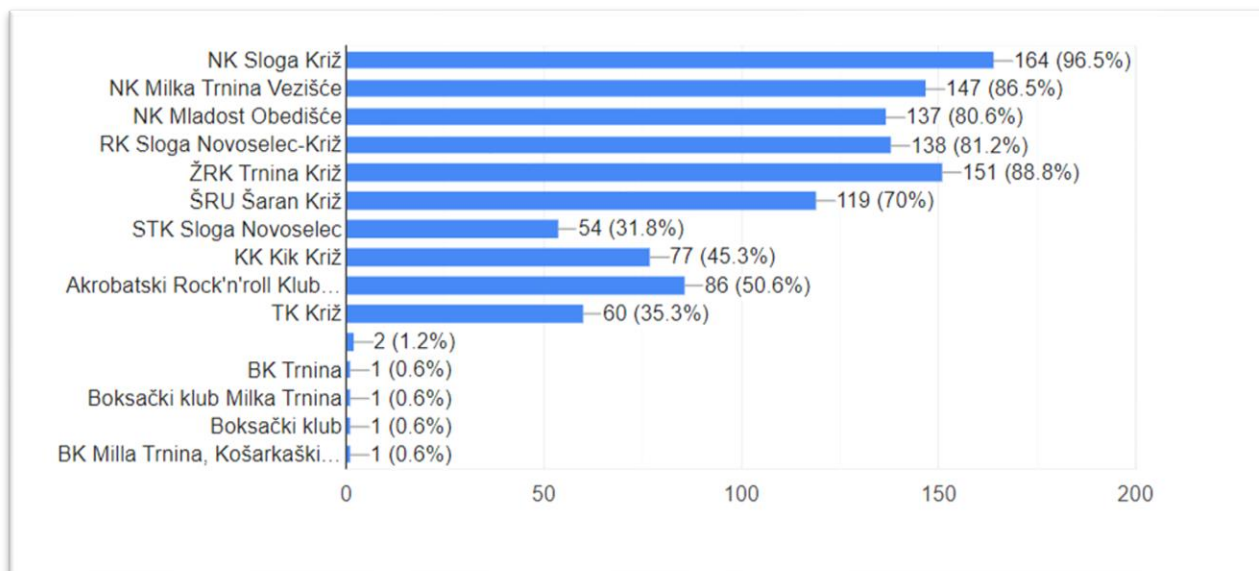

Izvor: izrada autora

Nakon navedenog dakako uslijedilo je mjesto za ostavljanje prijedloga koja je točno natjecanja potrebno organizirati. Nogometni turniri su premoćno odnijeli pobjedu s gotovo trećinom svih navedenih prijedloga. U puno manjoj mjeri pojavljivali su se prijedlozi za organizaciju rukometnih, teniskih, košarkaških i odbojkaških turnira. Naravno, našlo se i životopisnih prijedloga poput „morskih natjecanja“, „natjecanje u graničaru“...

Nakon svih ovih pitanja s ljestvicama i prijedlozima, uslijedilo je nekoliko pitanja o znanju o sportu na području Općine Križ. Prvo od tih glasilo je „Za koje od sljedećih aktivnih sportskih udruga s područja Općine Križ ste čuli?“. Raspon odgovora vidljiv je u grafikonu 14. Vidljivo je kako najveći broj ispitanika prepoznaje NK Slogu Križ, ŽRK Trnina Križ i NK Milka Trnina Vezišće, dok najmanji broj prepoznaje STK Sloga Novoselec, TK Križ i KK Kik Križ. Nekolicina sudionika spomenula je i BK Trnina koji nije moguće pronaći u službenim dokumentima, a na Registru udruga nalaze se zastarjeli podaci.

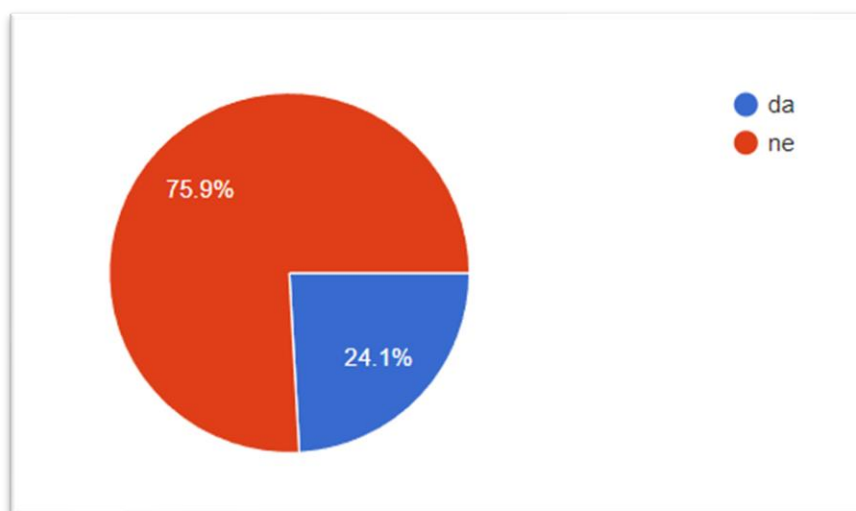
Grafikon 14: "Za koje od sljedećih aktivnih sportskih udruga s područja Općine Križ ste čuli?"

Izvor: izrada autora

Grafikon 15 bio je postavljen više iz informativnih razloga, nego kao potreba za istraživanje. Pitanje glasi „Jeste li upoznati s činjenicom da Zajednica sportskih udruga Općine Križ ne postoji već preko dvije godine?“. Naime, porazna činjenica jest da Zajednica sportskih udruga više ne postoji jer nije bilo zainteresiranih za obavljanje dužnosti predsjednika, odnosno nije bilo zainteresiranih za vodstvo. 75.9% ispitanika nije znalo navedenu činjenicu, dok 24.1% kaže da je znalo.

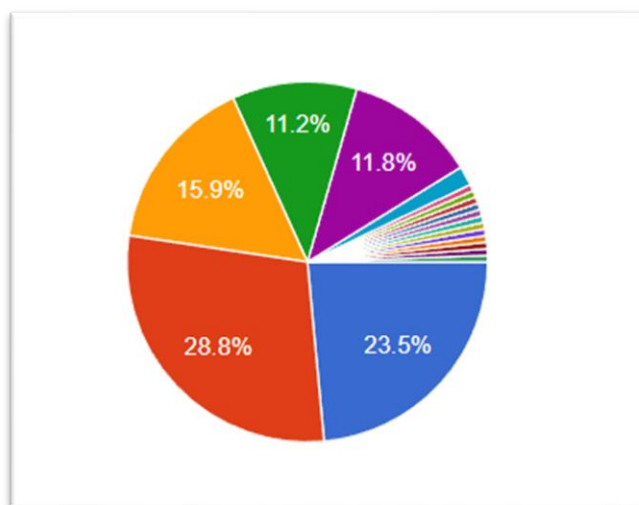
Grafikon 15: "Jeste li upoznati s činjenicom da Zajednica sportskih udruga Općine Križ ne postoji već preko dvije godine?"

Izvor: izrada autora

Grafikon 16 prikazuje odgovore na „Za unaprjeđenje kvalitete sporta u Općini Križ najvažnije je:...“. Uz 5 ponuđenih opcija, ostavljen je i prostor za vlastito unošenje prijedloga te je ovo jedna od kategorija s najraznolikijim odgovorima. 28.8% smatra da je potrebno povećanje financijskih sredstava u sportu, 23.5% izgradnja nove i unapređenje postojeće sportske infrastrukture, 15.9% podizanje kvalitete rada kroz stručne edukacije, 11.8% unaprjeđenje rada institucija zaduženih za sport, 11.2% kvalitetnija promocija sporta na svim razinama, 1.8% sve od navedenog, a ostali odgovori se javljaju u manje od 1% slučajeva. Ostali odgovori uključuju sve od navedenog, odabir više ponuđenih točaka, usavršavanje postojećeg stanja, sinergiju kadrova, infrastruktura i financijska sredstava, obvezu uvođenja sportske aktivnosti kod djece i mladih...

Grafikon 16: "Za unaprjeđenje kvalitete sporta u Općini Križ najvažnije je:"

Izvor: izrada autora

Posljednje pitanje ovog anketnog upitnika bilo je otvorenog tipa i vezano uz konkretne prijedloge unaprjeđenja sporta u Općini Križ. Prikupljeno je 47 odgovora koji su grupirani kako slijedi u nastavku:

- Ostali prijedlozi: 25 odgovora
- Financijska podrška i investicije: 9 odgovora
- Programi za mlade i djecu: 5 odgovora
- Infrastruktura i objekti: 4 odgovora
- Edukacija i stručno usavršavanje: 2 odgovora
- Organizacija natjecanja i događanja: 2 odgovora

Neki od konkretnih i anonimnih odgovora s prijedlozima unaprjeđenja sporta slijede:

- „Više ulaganja u sportsku infrastrukturu.“
- „Svakodnevno poticanje najmlađih na sport i rekreaciju, a istovremeno i ulagati u infrastrukturu kako bi svi imali najkvalitetnije uvjete za bavljenje sportom.“
- „Postaviti nadležnu osobu koja bi se bavila razvojem sporta.“
- „Privući što više djece na sportske terene te ih zainteresirati za sport. U početku težiti tome da kroz igru uče elemente sporta kojim se bave, a zatim uz stručne trenere zadržati što više djece te im razvijati određene motoričke sposobnosti kada je to potrebno s obzirom na dob.“
- „Ako je moguće povući sredstva iz EU fondova i definitivno vratiti zajednicu sportskih udruga da djeluje.“
- „Osigurati prijevoz na službena natjecanja.“
- „U sportske klubove dovesti stručan, educirani kadar. Pogotovo kod rada s djecom i mladima. Također, prostor i termine postojeće dvorane prilagoditi klubovima kojima je dvorana najpotrebnija.“
- „Obrazovanje mladih trenera, formiranje školskog sportskog saveza, transparentnije i profesionalnije rukovodstvo pojedinih klubova, ulaganje privatnog kapitala u sportske klubove, razrada strategije u kojoj bi mladi sportaši ostali u lokalnim klubovima što je dulje moguće.“

Kao što je vidljivo iz navedenih prijedloga, definitivno postoji prostor za razvoj. U sljedećem poglavlju raspravlja se o konkretnim prijedlozima od strane autora na temelju postojećeg stanja i prostora za razvoj.

8. RASPRAVA

U ovom poglavlju dotaknuti će se konkretne teme i prijedlozi autora za unapređenje i boljitak sporta na području Općine Križ, sukladno svim dostupnim informacijama i dobivenim idejama. Prijedloga je mnogo i ideje su brojne, ali potrebno je uzeti u obzir i njihovu izvedivost. Najprije se ističe ponovno osnivanje Zajednice sportskih udruga, zatim organizacija raznih sportskih natjecanja, osnivanje kluba odbojke na pijesku, otvorenje dugo očekivanog prostora teretane, obnavljanje oronulih sportskih borilišta te ostalo.

Porazna činjenica za lokalnu sportsku zajednicu je ta da na području Općine Križ već godinama ne djeluje Zajednica sportskih udruga (u daljnjem tekstu Zajednica), točnije od 17. studenog 2021. godine jer nije bilo zainteresiranih za obavljanje dužnosti predsjednika, odnosno nije bilo zainteresiranih za vodstvo. Pitanje Zajednice poteglo se i u anketnom upitniku gdje 75.9% ispitanika nije znalo navedenu činjenicu, dok 24.1% tvrdi da je znalo.

Predlaže se ponovno osnivanje spomenute zajednice koje bi bilo u interesu svih klubova i sportova. Zajednica je neprekidno djelovala gotovo 25 godina; osnovana je u srpnju 1997. godine. Ponovno bi se osnovala prvenstveno u cilju razvitka i promicanja sporta na području Općine. Ciljevi zajednice bili bi:

- poticanje vrhunskog sportskog stvaralaštva i stvaranje uvjeta za postizanje vrhunskih rezultata,
- razvitak sportskih kolektiva u dječjem uzrastu i uzrastu mladeži,
- promicanje odgojnih funkcija sporta, sportskog ponašanja, međusobnog razumijevanja, tolerancije i odgovornosti svih članova udruge,
- širenje olimpijskog ideala i jačanje olimpijskog pokreta,
- nulta toleranciji prema nasilju u sportu i svakoj vrsti ovisnosti.

Zajednica bi u svom djelokrugu obavljala slijedeće poslove i zadatke :

- utvrđivanje politike i planova razvoja svekolikog sporta na području djelovanja, a posebice sporta djece i mladeži
- poticanje i promicanje sportskih disciplina koje su uvriježene na području Općine Križ
- usklađivanje aktivnosti sportskih udruga i predlaganje načina njihovog financiranja
- objedinjavanje i usklađivanje Programa sporta na području Općine Križ, predlaganje javnih potreba i skrbi o njihovom ostvarivanju
- sudjelovanje u stvaranju uvjeta za pripreme vrhunskih sportaša za razna natjecanja
- vođenje skrbi o sportskim objektima, te stručnom osposobljavanju kadrova
- obavljanje ostalih poslova i zadataka koji su određeni Zakonom o sportu

- ostvarivanje suradnje sa sredstvima javnog priopćavanja
- suradnja s drugim organizacijama, školama, poduzećima i stručnim ustanovama na razini Općine Križ.

Putem svojih zakonom određenih tijela, zadatak Zajednice je da provodi navedene ciljeve i aktivnosti iz teoretskog u praktički dio. Postojanje takve zajednice na lokalnoj razini može uvelike doprinijeti razvitku i promicanju sporta, a s pravim vodstvom može podići lokalni sport na razinu više.

Još jedan podatak dobiven nakon provedenog anketnog upitnika je onaj koji govori da se gotovo 60% ispitanika djelomično ili u potpunosti slaže kako na području Općine Križ postoji prostor za razvoj novih natjecanja. U skladu s time te s dobivenim prijedlozima i realnom stanju stvari, ovaj odlomak poslužiti će za pregled nekih postojećih, kao i prijedlog potencijalnih sportskih natjecanja na području Općine Križ.

Prvi od njih koji će se spomenuti je nogometni turnir u organizaciji NK Sloge Križ. Održat će se od 21. lipnja 2024. do 23. lipnja 2024. godine na Sportskom parku u Križu, Zdeneka Tomičeka 2. Pohvalna je to inicijativa članova NK Sloge Križ jer se takav turnir u seniorskoj i veteranskoj konkurenciji nije održao u Križu već duži niz godina. Za prvo mjesto osigurana je novčana nagrada u iznosu od 1000 eura u seniorskoj, odnosno 700 eura u veteranskoj konkurenciji. Igra se u sistemu 5+1, a kotizacija po ekipi je 120 eura.

Sljedeći aktualni bio bi nogometni turnir Marijan Lažeta. Ovaj memorijalni dnevno-noćni malonogometni turnir održat će se već tradicionalni šesti put i to na nogometnom igralištu u Obedišću, 28. lipnja 2024. i 29. lipnja 2024. Nagrade su izdašnije nego ikad; prvo mjesto osvaja čak 2000 eura+pehar, drugo mjesto 800 eura+pehar, a treće mjesto 200 eura+pehar. Čak postoji i prigodna nagrada za četvrto mjesto, kao i pehari za najboljeg golmana, igrača i strijelca. Sistem igre je također 5+1, a kotizacija po ekipi isto iznosi 120 eura.

Nogometni turnir u Konščanima održava se usred ljeta. Istinski je primjer pravog lokalnog turnira. U organizaciji DVD-a Konščani, održava se obično u srpnju unazad nekoliko godina. Prijave su otvorene na isti dan kad je i početak turnira, a sve utakmice odigravaju se istog dana. Prva tri mjesta nagrađuju se prigodnom ponudom hrane i pića. Kotizacija iznosi 80 eura po ekipi, a također se igra u sustavu 5+1.

Upravo ispred ostalih mjesnih zajednica i lokalnih udruga je zadatak da također organiziraju turnirsko natjecanje i u svojem naselju. Ovakav oblik sportske aktivnosti ne samo da okuplja veći broj zainteresiranih, nego i zbližava lokalnu zajednicu uz pomoć sporta i popratnog druženja. Također, nužno je potaknuti klubove iz drugih sportova na organizaciju turnira.

Kako ne bi samo nogometni turniri bili spomenuti, važno je pohvaliti i ostala sportska natjecanja. Naime, jedan od najboljih primjera spoja turizma i sporta na području Općine Križ je utrka Cross hill run. Utrka Cross hill run održala se 18. svibnja 2024. godine. Sudjelovalo je 160 trkača, a organizator utrke je Run Croatia. Čak su četiri trkača došla izvan Republike Hrvatske, a održana je već sedmi put. Želja je Općine Križ promicati sport, u ovom slučaju trčanje i zdrav način života kroz manifestaciju čiji su središnji događaj tri utrke kroz atraktivan krajolik Križa i njegovih brjegov. Upravo zbog „najljepšeg brijega istočno od Zagreba“ i neobične rute po kojoj su se kretale utrke, osigurana je suradnja s timom Run Croatia. Trkačima i posjetiteljima omogućava sjajnu zabavu budući da se i ove godine utrka spaja s manifestacijom Krigl fest– Craft & grill & rock fest. Osim utrka na 5 i 10 km te Pivske milje čiji je pokrovitelj craft pivovara Međimurski lepi dečki, uz bogati fond originalnih nagrada za najbolje trkače, sve posjetitelje očekivao je i bogati popratni sadržaj kao što je sajam obrta i rukotvorina i animacijske sportske igre za djecu u organizaciji Dječjeg vrtića Križić-kružić. Na Krigl festu slijedilo je uživanje u craft pivu čak šest craft pivara iz Hrvatske, dobru hranu i glazbu za koju su se pobrinuli bendovi Westsiders & Odin S te Jumpin jigawatts. Video pozivnicu napravio je Foto video klub „35mm“ iz Križa.

Nakon apsolviranih samih sportskih natjecanja, drugi prijedlog je osnivanje kluba odbojke na pijesku. Kao što je i ranije spomenuto u tekstu, prostora za razvoj odbojke definitivno ima, posebice ako uzmemo u obzir da je u ljetnim mjesecima teren za odbojku na pijesku svakodnevno prepun mladih rekreativaca koji igraju često i u više ekipa u „mini“ turnirskom sustavu. Također, neka naselja poput Bunjana su imala ili još uvijek imaju postojeće terene za odbojku na pijesku. Samim time, sljedeći prijedlog koji se nameće je osnivanje kluba odbojke na pijesku. Takav klub na ovim prostorima bio bi prvi u povijesti, a njegovim osnivanjem omogućilo bi se treniranje, odlazak na natjecanja i organizacija turnira, uz već spomenutu rekreativnu igru tijekom ljetnih mjeseci. Teren je svakodnevno pun učenika, studenata i mladih koji su željni ovog kompetitivnog, a sigurnog sporta. Nije rijetkost da takva okupljanja potraju i u noćne sate gdje se mladi socijaliziraju uz rekreaciju. S obzirom da je početkom ovog ljeta Europsko prvenstvo u nogometu i dobar dio muških igrača (ne)opravdano izostaje do završetka prvenstva, realan datum osnivanja bio bi sredinom ili krajem ljeta. Za osnivanje udruge, u ovom slučaju kluba odbojke na pijesku, potrebna su minimalno 3 osnivača. Individualci koji se najviše ističu svojim zalaganjem i željom za igranjem odbojke na pijesku bili bi i osnivači kluba, a to su: Rocco Brlek, Gabrijel Opačak i Marko Perković. Svi odreda mladi i perspektivni sportaši sa znanjem i iskustvom u više sportova zasigurno bi ozbiljno prionuli poslu i doprinijeli razvoju samog kluba.

Nadalje, suradnjom sa lokalnim ugostiteljskim objektima uz pomoć široke mreže poznanstava mogla bi se osigurati bogata ponuda hrane i pića tijekom treninga i natjecanja, a suradnjom s drugim trgovačkim društvima i osobnim zalaganjem mogao bi se osigurati prijevoz na natjecanja. Dakle, prostor za razvoj definitivno postoji. Tome u prilog ide i činjenica da je sve veća popularnost turnira odbojke na pijesku i u akademskoj zajednici, kao i lokalnoj zajednici koja okružuje Općinu Križ. Osnivanjem kluba odbojke na pijesku moglo bi se doći do sredstava putem kojih bi takav klub dobio i dodatan pješčani teren, a predlaže se i izgradnja svlačionica i popratnih prostorija u suradnji s lokalnim građevinskim obrtom.

Sljedeći prijedlog bilo bi nužno otvaranje već više puta spomenute teretane. Ne samo što je prostor za to već spreman, nego je i interes javnosti velik. Također, u Općini Križ postoji nekoliko izvrsnih mladih kineziologa koji bi odmah mogli prionuti poslu organizacije treninga i održavanja teretane. Opće je poznato kako osobe koje vole svoju granu studija, kao što je kineziologija, najbolje rade svoj posao. Upravo njima bi se omogućio rad posredništvom student servisa nakon davanja prostora u zakup zainteresiranoj strani. Ukoliko se uzme za primjer činjenica da u obližnjem Ivanić-Gradu ima nekoliko teretana koje su većinom ispunjene, može se zaključiti da interes postoji. Time više što u okolne teretane ide i velik broj rekreativaca i vježbača upravo s područja Općine Križ. Npr. novootvorena teretana „Iron Paradise“ u Ivanić-Gradu, udaljena otprilike 15 kilometara od Križa, radi punim kapacitetom od samog početka. Posebice se ističe popularnost grupnih treninga, koje pohađaju vježbači od Obedišća do Bunjana. Nekoliko puta odgođeni rokovi otvorenja i ponovljena obećanja ne ulijevaju preveliku nadu, ali urgiranjem prema Općini od strane Savjeta mladih ili sportskih klubova moglo bi se dovesti do ubrzanja procesa.

Sljedeća na redu bila bi brojna sportska borilišta na području Općine Križ koja danas su nažalost samo tužna uspomena na neka prošla vremena. Čest je slučaj u kojem su ona u ruševnom stanju, a samo rijetka naselja uspijevaju održati tradiciju aktivnog bavljenja sportom. Tu bi se ponajprije, dakako uz središnje naselje općine, morali pohvaliti Obedišće te posebice Vezišće. Ta dva naselja ne samo da još uvijek imaju sportske klubove, nego je uz nogometnu infrastrukturu postojeća i ona u obliku prostora za druženje, dječjeg igrališta, parkinga za automobile i neizostavnog šanka. Mora se priznati da se Općina Križ aktivno trudi obnoviti nekadašnja mjesta okupljanja mladih, a to su društveni domovi. Tu je ipak riječ o iznimno velikim investicijama, poput one u Bunjanima gdje je za poslove uređenja krovišta i stropa s rasvjetom te izmjene stolarije vrijednost investicija iznosila oko 65 tisuća eura, s tim da vanjska ovojnica te unutrašnjost zgrade nisu ni dotaknuti. Smatra se kako za uređenje dječjih igrališta i nogometnih terena u pojedinim naseljima ne bi bile potrebne toliko velike investicije, ali je

potrebno preko mjesne zajednice utjecati na Općinu kako bi se ta infrastruktura dovela u zadovoljavajuće stanje. Interesa među lokalnom zajednicom definitivno ima, samo je potreban pokretač i sigurno bi se pronalaskom jedne ili više takvih osoba stvari pomaknule s mrtve točke u više naselja.

Iako možda i nedovoljno spominjani u ovom radu, stručni kadrovi u sportu su također iznimno bitan faktor. Njima se mora pružiti odgovarajuće obrazovanje te omogućiti neometan napredak. Isto tako, mlađim dobnim uzrastima bitno je omogućiti trenere koji imaju licence, koji su prošli odgovarajuće edukacije te se ozbiljno prihvaćaju te velike odgovornosti izgradnje igrača, ali i osobe. Od mlađih uzrasta svaki klub živi, jer klub koji nema mlađe uzraste ne može opstati. Čest je slučaj tijekom povijesti ove lokalne zajednice da perspektivniji igrači u bilo kojem sportu (pre)rano odlaze iz Križa putem Ivanić-Grada ili nekih drugih većih središta. Dovođenjem stručnih kadrova koji će podići razinu igre i treninga ta bi se situacija mogla poboljšati. S obzirom da su sezone većine sportova završile ili su u samom završetku, idealno je vrijeme za to.

9. ZAKLJUČAK

Zaključak ovog diplomskog rada pruža sveobuhvatan pregled ključnih nalaza o stanju sporta u Općini Križ, fokusirajući se na financiranje sportskih udruga, sportsku infrastrukturu i rad sportskih klubova. Istraživanje je pokazalo da, iako Općina Križ izdvaja značajna sredstva za sport, postoji niz izazova koji otežavaju optimalno funkcioniranje sportskih aktivnosti. Navedeni problemi uključuju neadekvatnu infrastrukturu, nedostatak stručnog kadra, kao i potrebu za (ponovnim) osnivanjem zajednice sportskih udruga i nekih sportskih klubova.

Iako postoje određena ulaganja u modernizaciju i održavanje sportskih objekata, stanje mnogih sportskih terena u okolnim naseljima i dvorane u Križu nije na zadovoljavajućoj razini. Na primjer, nogometna igrališta često su zapuštena i neodržavana, a sportska dvorana preopterećena i nedovoljna za sve sportske potrebe općine. Potrebna su daljnja ulaganja u obnovu postojećih i izgradnju novih sportskih objekata kako bi se osigurali adekvatni uvjeti za sve sportaše i rekreativce.

Nedostatak stručnog kadra također predstavlja značajan izazov za sport u Općini Križ. Kvalitetni treneri i sportski djelatnici ključni su za razvoj sporta, osobito među djecom i mladima. Trenutno stanje pokazuje da mnogi sportski klubovi nemaju dovoljno kvalificiranih trenera, što negativno utječe na kvalitetu sportskih programa. Potrebno je ulagati u obrazovanje i usavršavanje trenera te osigurati da svaki sportski klub ima pristup kvalificiranom stručnom kadru.

Istraživanje je također pokazalo da postoji visok interes građana Općine za sport, ali da je potrebno poboljšati organizaciju sportskih aktivnosti i povećati njihovu dostupnost. Predložene mjere za unapređenje stanja sporta uključuju povećanje financijskih sredstava, modernizaciju infrastrukture i poticanje većeg broja građana, osobito djece i mladih, na sudjelovanje u sportu.

Povećanje financijskih sredstava može se postići kroz bolje iskorištavanje postojećih resursa, kao i traženje dodatnih izvora financiranja, uključujući privatne donacije i sredstva iz fondova Europske unije. Modernizacija infrastrukture trebala bi uključivati ne samo obnovu postojećih objekata, već i izgradnju novih, modernih sportskih centara koji mogu zadovoljiti potrebe svih sportaša i rekreativaca u općini. Također, potrebno je razvijati i promovirati sportske programe koji će potaknuti veći broj građana na aktivno sudjelovanje u sportu.

Transparentnost u distribuciji financijskih sredstava ključno je pitanje koje zahtijeva pažnju. Potrebno je uspostaviti jasne i transparentne kriterije za dodjelu sredstava sportskim klubovima i udrugama te osigurati da se sredstva koriste na način koji će maksimalno doprinijeti razvoju sporta u općini. Ovo uključuje redovito praćenje i evaluaciju trošenja sredstava kako bi se osigurala njihova učinkovitost i pravovremenost.

Veliki postotak navedenih mjera provodio bi se kroz ponovno uspostavljenu zajednicu sportskih udruga.

Zaključno, ovaj rad pruža sveobuhvatan pregled trenutnog stanja sporta u Općini Križ, identificira glavne izazove i predlaže konkretne korake za njihovo rješavanje. Zaključci i preporuke temelje se na rezultatima istraživanja i imaju za cilj unaprijediti sportske aktivnosti i infrastrukturu u općini. Implementacija predloženih mjera zahtijeva suradnju svih relevantnih dionika, uključujući lokalnu upravu, sportske klubove i širu zajednicu. Ovaj rad postavlja temelje za potencijalna buduća istraživanja i analize koje će dodatno doprinijeti razvoju sporta u Općini Križ. Kroz zajednički trud i suradnju moguće je postići značajan napredak i osigurati da sport u Općini Križ postane važniji dio svakodnevnog života građana.

Literatura

1. 01Portal. Općina Križ dobila street workout poligon. Dostupno na: <https://01portal.hr/foto-opcina-kriz-dobila-street-workout-poligon/> (11.12.2023.)
2. Bronić, M. *et al.* (2012). *Financiranje sporta u Republici Hrvatskoj s usporednim prikazom financiranja u Europskoj uniji*. Institut za javne financije: Zagreb.
3. Dinamo Zagreb. Vijesti. Dostupno na: <https://gnkdinamo.hr/hr/vijesti/clanak/luka-stojkovic-novi-igrac-dinama> (23.5.2024.)
4. Državni zavod za statistiku. Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. Dostupno na: <https://dzs.gov.hr/u-fokusu/popis-2021/88> (28.6.2024.)
5. Gol.hr. Otišao slavni napadač s najjačim udarcem na svijetu: Volejom srušio gol. <https://gol.dnevnik.hr/clanak/nogomet/preminuo-josip-bukal-legenda-sarajevskog-zeljeznicara---448516.html> (19.5.2024.)
6. Grad Osijek. Strategija razvoja sporta Grada Osijeka 2020. – 2030. Dostupno na: https://www.osijek.hr/wp-content/uploads/2020/10/STRATEGIJA-RAZVOJA-SPORTA-GRADA-OSIJEKA_nacrt.pdf (28.6.2024.)
7. Horvat, M. (2023). *Financiranje amaterskih nogometnih klubova u Međimurskoj županiji*. Završni rad. Čakovec: Međimursko veleučilište u Čakovcu.
8. Hrvatska enciklopedija. Rukomet. Dostupno na: <https://enciklopedija.hr/clanak/rukomet> (29.2.2024.)
9. <https://registri-npo-mpu.gov.hr/#!udruge> (11.3.2024.)
10. <https://www.kapitel.hr/lavcevic-inzenjering-d-o-o/> (28.6.2024.)
11. K. K. Hrvatski Dragovoljac. Karate kate. Dostupno na: <https://kkhd.hr/karate-kate/> (11.3.2024.)
12. Konveks. Dostupno na: <https://www.konveks.hr/blog/umjetna-trava-za-sport>(14.5.2024.)
13. Križanić, F. (2018). *Prostorni razmještaj sportskih objekata u Moslavini*. Prvostupnički rad. Zagreb: Prirodoslovno-matematički fakultet.
14. Nacionalni program športa 2019.-2026. NN 69/19.
15. NS Križ. Galerija. Dostupno na; <https://nskriz.com/galerija/> (13.12.2023.)
16. Općina Križ. Nova fasada na svlačionicama sportskog objekta u Obedišću. Dostupno na: <https://www.opcina-kriz.hr/ok/nova-fasada-na-svlacionicama-sportskog-objekta-u-obediscu/> (11.12.2023.)
17. Općina Križ. O Križu. Dostupno na: <https://www.opcina-kriz.hr/ok/o-krizu/> (13.12.2023.)

18. Općina Križ. Odluka o raspodjeli sredstava za financiranje, sufinanciranje programa, projekata sportskih udruga od interesa za Općinu Križ u 2023. godini. Dostupno na: <https://www.opcina-kriz.hr/ok/wp-content/uploads/2024/02/Odluka-o-raspodjeli-sredstava-za-financiranje-sufinanciranje-programa-projekata-sportskih-udruga-od-interesa-za-Opčinu-Kriz-u-2024-1.pdf> (28.6.2024.)
19. Općina Križ. Odluka o upravljanju i korištenju sportskih objekata na području Općine Križ, 2021.
20. Općina Križ. Ostvareno preko 300 tisuća kuna za uređenje prostora za teretanu u Sportskom parku u Križu. Dostupno na: <https://www.opcina-kriz.hr/ok/ostvareno-preko-300-tisuca-kuna-za-uredenje-prostora-za-teretanu-u-sportskom-parku-u-krizu/> (11.3.2024.)
21. Općina Križ. Povijest. Dostupno na: <https://www.opcina-kriz.hr/ok/povijest/> (13.12.2023.)
22. Općina Križ. Program razvoja Općine Križ za razdoblje od 2021. do 2027. godine. Dostupno na: https://www.opcina-kriz.hr/ok/wp-content/uploads/2021/03/Program_razvoja_Op%C4%87ine_Kri%C5%BE_2021-2027.doc (28.6.2024.)
23. Općina Križ. Sporazum o upravljanju, korištenju i tekućem održavanju Školske-sportske dvorane
24. Općina Križ. Stiže nova umjetna trava. Dostupno na: <https://www.opcina-kriz.hr/ok/stize-nova-umjetna-trava/> (14.5.2024.)
25. Općina Križ. Završeno novo dječje igralište u Rečici Kriškoj. Dostupno na: <https://www.opcina-kriz.hr/ok/završeno-novo-djecje-igraliste-u-recici-kriskoj/> (11.12.2023.)
26. Program javnih potreba u sportu na području Općine Križ u 2023. godini. Dostupno na: <https://otvorenost.hr/uploads/savjetovanja/84/2023/490/predmet/Program%20javnih%20potreba%20u%20sportu%20na%20podru%C4%8Dju%20Op%C4%87ine%20Kri%C5%BE%20u%202024.%20godini.pdf> (28.6.2024.)
27. Vuković, Z. (2004). Nogomet u Zagrebačkoj županiji. Zagreb.

Popis ilustracija

Slika 1 Položaj Općine Križ u Zagrebačkoj županiji	2
Slika 2 Financiranje programa i projekata sportskih udruga.....	7
Slika 3 Sportski park Križ	13
Slika 4 Školska sportska dvorana.....	15
Grafikon 1: Spolna struktura ispitanika	28
Grafikon 2: Dobna struktura ispitanika.....	29
Grafikon 3: Aktivni radni status ispitanika	30
Grafikon 4: Postignuti stupanj obrazovanja ispitanika	31
Grafikon 5: Prebivalište ispitanika na području Općine Križ	32
Grafikon 6: „Bavite li se sportom ili ste uključeni u sport u nekoj ulozi?“	33
Grafikon 7: „Kvalitetna sportska infrastruktura jedna je od glavnih pretpostavki za daljnji razvoj sporta na području Općine Križ.“	34
Grafikon 8: „Postojeća sportska infrastruktura u Općini Križ zadovoljava potrebe svih sportova.“	35
Grafikon 9: „Općina Križ ulaže dovoljno financijskih sredstava za razvoj sporta“.	35
Grafikon 10: „S obzirom na uvjete, sportaši u Općini Križ postižu kvalitetne rezultate.“	36
Grafikon 11: "Na području Općine Križ postoji prostor za razvoj novih sportova i klubova." ...	37
Grafikon 12: „Na području Općine Križ postoji prostor za izgradnju nove sportske infrastrukture.“	39
Grafikon 13: „Na području općine Križ postoji prostor za organizaciju novih sportskih natjecanja.“	40
Grafikon 14: "Za koje od sljedećih aktivnih sportskih udruga s područja Općine Križ ste čuli?"	41
Grafikon 15: "Jeste li upoznati s činjenicom da Zajednica sportskih udruga Općine Križ ne postoji već preko dvije godine?“	42
Grafikon 16: "Za unaprjeđenje kvalitete sporta u Općini Križ najvažnije je:"	43

MEĐIMURSKO VELEUČILIŠTE U ČAKOVCU

Bana Josipa Jelačića 22/a, Čakovec

Izjava o autorstvu

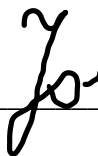
Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, internetskih i drugih izvora) bez pravilnog citiranja. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom i nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Josip Očić (ime i prezime studenta) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor diplomskog rada pod naslovom

Analiza stanja sporta na području Općine Križ

te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student:

(vlastoručni potpis)